

Forskningen i Statens Arkiver

Årsberetning for 2010

**Statens Arkiver
København
2011**

Indhold

Årsberetning for 2010	3
Forskningen i 2010 – en præsentation	5
Kronik: Kriminalitetshistorie - Introduktion til et nyt forskningsfelt ...	14
Forskningsmiljø	22
Andre forskningsaktiviteter	26
Forskere i Statens Arkiver 2010	29
Løbende forskningsprojekter i 2011	34
Forskning i Statens Arkiver – bibliografi 2010	39
Redaktion af tidsskrifter m.v. i 2010	55
Deltagelse i kongresser og seminarer 2010	56
Statens Arkivers forskningsorganisation	61
Statens Arkivers enheder – forkortelser og adresser	62

Statens Arkivers forskningsårsberetning for 2010

Redaktion: Hans Schultz Hansen

Design af omslag: e-types

Tryk: Winds Bogtrykkeri A/S, Haderslev

ISSN 1399-1647

ISBN 978-87-7497-225-1

Årsberetning for 2010

Statens Arkivers forskere var i 2010 i særlig grad eftertragtede som bidragsydere til historiske jubilæumsværker. Fire arkivarer medvirkede ved trebindsværket *Ribe Bys Historie*, der udkom ved byens 1300-års-jubilæum, mens to bidrog til bogen *Stiftet og byen* udgivet ved Viborg Stifts 950-års-jubilæum. Til Danmarks Privatskoleforenings tobindsværk *Realskolen gennem 200 år* stillede arkiverne med to af forfatterne og redaktøren, og Peter Fransen skrev hovedbidraget til bogen *Direktoratet for Kriminalforsorgen 1910-2010*. Henvendelserne til arkivernes forskere om medvirken er udtryk for, at de på deres felter har opnået en ekspertstatus, som er synlig i omverdenen. Arbejdet med at synliggøre forskningen i Statens Arkiver kan ikke hvile på disse laurbær, men må føres videre, og derfor holdtes et forskermøde med fokus på dette emne den 17. maj, hvor interne og eksterne oplægsholdere diskuterede erfaringer og fremtidsperspektiver.

Statens Arkivers forskning fulgte også egne prioriteringer. Et stærkt udtryk herfor var udgivelsen af bogen *Regnskabshistorie. Erhvervsregnskaber som kilder i historieforskningen*, hvor nuværende og tidligere forskere ved Erhvervsarkivet i Århus har beskrevet regnskabs udvikling i Danmark fra middelalderen til nutiden på international baggrund. Bogens udarbejdelse var finansieret via UMTS-midlerne. En internationalt helt enestående regnskabsserie hidrører fra Øresundstolden. To arkivarer ved Rigsarkivet bidrog med artikler om hhv. Øresundstoldens arkivalier og Øresundstolden og Roskildefreden 1658 til antologien *Tolden i Sundet. Toldopkrævning, politik og skibsfart i Øresund 1429-1857*.

Nazitid og besættelse var også i 2010 et emne for forskerne i Statens Arkiver. To arkivarer bidrog med artikler hhv. om krisebevægelser og Grænsesognenes Danske Samfund til bogen *Sønderjylland i 1933*. Peter Birkelund stod nærmest ene mand for

årgang 2010 af Frihedsmuseets Venners årsskrift, som handler om *Rejsende i sabotage. Den jyske rejsegruppe 1944-45.*

En nærmere præsentation af årets forskningsresultater gives s. 5ff og i bibliografien s. 39ff.

Ansøgninger om del i Kulturministeriets Forskningspulje førte til, at Peter Birkelund og Steffen Elmer Jørgensen fik hver et års frikøb til at arbejde med hhv. tyske beslaglæggelser under 2. verdenskrig og trafikplanlægningen ca. 1930-75. Forskningspuljen er af stor værdi for Statens Arkivers forskning, men kan i længden ikke stå alene som ekstern finansieringskilde. For at afsøge muligheder for at tiltrække midler til større projekter, indledtes et nærmere samarbejde med Nationalmuseet, som foreløbig har udmøntet sig i et fælles forskermøde den 13. oktober i Rigsarkivet.

Asbjørn R. Thomsen forsvarede den 30. juni på Københavns Universitet sin ph.d. afhandling *Lykkens smedje? Social mobilitet og social stabilitet over fem generationer i tre jyske landsogne 1750-1850.* Dermed blev hans ph.d. studium bragt til en fornem afslutning. Desværre tillod Statens Arkivers finansielle situation ikke, at der kunne opslås et nyt stipendium.

Midt på året gennemførtes en undersøgelse af forskernes trivsel. Det skete som et tillæg til den generelle trivselsundersøgelse i Statens Arkiver. Besvarelsene på de udsendte spørgeskemaer viste, at størstedelen af forskerne var overvejende tilfredse med deres vilkår, mens nogle stykker var udpræget utilfredse og en mellemgruppe både-og. Blandt de problemer, som blev afdækket, var en manglende tradition for anerkendelse af forskningsresultater i Statens Arkiver, vanskeligheder med at få udnyttet den afsatte forskningstid og enkelte leders manglende interesse for forskningen. Egentlige stressproblemer blev ikke påpeget, selv om egne ambitioner og ønsket om international publicering godt kunne virke som et pres. Undersøgelsen skal følges op på et forskermøde i 2011.

Aabenraa april 2011

Hans Schultz Hansen
arkiv- og forskningsleder, dr.phil.

Forskningen 2010 – en præsentation

Her gives en præsentation af de bøger og andre større afhandlinger, som udkom i 2010. De enkelte omtaler er udarbejdet af forfatterne. En fuldstændig fortegnelse over produktionen findes på s. 39ff. Endvidere henvises til forskernes sider på Statens Arkivers hjemmeside:

http://www.sa.dk/content/dk/forskning_og_udvikling/forskning/forskere.

Ribe bys historie

Gennem hele 2010 blev Ribe bys 1300-års-jubilæum markeret på forskellig vis, bl.a. ved udgivelsen af den rigt illustrerede *Ribe Bys Historie I-III*, der er redigeret af Søren Bitsch Christensen fra Dansk Center for Byhistorie. Bind I omhandler perioden 750-1520, mens bind II beskriver perioden 1520-1850 og bind III perioden 1850-2010. *Ribe Bys Historie* er skrevet både som opslags- og håndbog for folk, der er interesserede i byens historie, men også som et videnskabeligt hovedværk.

Det er ikke første gang, at Ribes historie er blevet beskrevet, men alligevel indeholder værket masser af ny viden om landets ældste by. Det gælder ikke mindst tiden efter 1800, som ikke tidligere har interesseret historikerne ret meget. Også for de ældre perioder er der meget nyt - bl.a. om byens rolle som et af landets vigtigste økonomiske og administrative centre i middelalderen og renæssancen og om den særlige udvikling pga. beliggenheden tæt ved grænsen. Værket om Ribes bys historie indeholder derfor vigtige brikker til forståelsen af de danske byers historie fra vikingetiden til i dag.

Mange af de nye forskningsresultater bygger på Statens Arkivers righoldige samlinger. Det drejer sig f.eks. om Ribe Rådstues og Ribe Byfogeds arkiver i Landsarkivet for Nørrejylland. Fra Rigsarkivets samlinger er anvendt arkiverne fra Danske Kancelli, Kommercekollegiet og Danmarks Statistik.

Forfattergruppen bestod af 20 arkæologer og historikere, heriblandt en række forskere fra Statens Arkiver: arkivarerne Jørgen Mikkelsen, Jeppe Klok Due og Christian Larsen fra Rigsarkivet, arkivar Leif Hansen Nielsen fra Landsarkivet for Sønderjylland og tidligere arkivar Ole Degn fra Landsarkivet for Nørrejylland.

Ole Degn har i bind II skrevet et større afsnit om befolkningsstruktur, familieforhold, erhverv og beskæftigelse samt om levevilkår og boligforhold for Ribe-borgerne i 1500-, 1600- og 1700-tallet. Jørgen Mikkelsen har bidraget med et afsnit om fattigforsorgen, mens Christian Larsen skriver om uddannelse og undervisning. Jørgen Mikkelsen og Ole Degn beretter ligeledes om økonomi og erhverv i Ribe 1500-1850, hvor de foruden handel, håndværk og industri behandler den nære, den regionale og den internationale handel samt torve- og markedshandelen.

I bind III skriver Jeppe Klok Due om befolkningsudviklingen i Ribe gennem de sidste 150 år og om husstands- og familiestrukturen, der har undergået en markant ændring i den skildrede periode. Han har også bidraget med et afsnit om arbejdsliv og arbejdsvilkår hos de forskellige befolkningsgrupper. Christian Larsen skriver også i bind III om skole og uddannelse i Ribe, både folkeskole, ungdomsuddannelser og det private skolevæsen. Endelig beskrives håndværk, industri og fiskeri af Leif Hansen Nielsen.

Tolden i Sundet

En database med alle oplysninger fra øresundstoldregnskaberne, der opbevares i Rigsarkivet og er optaget på UNESCOs Memory of the World Register, er under udarbejdning og tilgængeliggørelse på hjemmesiden www.soundtoll.nl. Derfor er det kommet meget belejligt, at bogen *Tolden i Sundet. Toldopkrævning, politik og skibsfart i Øresund 1429-1857* på 672 sider, redigeret af Ole Degn (fhv. seniorforsker i Landsarkivet for Nørrejylland) og udgivet af Told- og Skat-tehistorisk Selskab, nu er udkommet. Foruden redaktøren har fra Statens Arkiver Leon Jespersen bidraget med en artikel om øresundstolden og Roskildefreden 1658 og Jan Kanstrup med artikler både om øresundstolden i 1700-tallet og om toldkasserer C. F. Holm, endelig

har Erik Gøbel bidraget med en introduktion til sundtoldens arkivalier. I alt rummer det store værk 22 artikler, som bringer læseren vidt omkring i alle aspekter af øresundtolden og sundtoldregnskabernes historie. På grund af emnets internationale relevans arbejdes der for tiden på at få udarbejdet en engelsksproget version af de vigtigste bidrag, så de i en ny bog kan komme også det store udenlandske publikum til gavn.

Den danske realskoles historie

”Skolen for Livet” kaldte samfundsdebattøren Tage Algreen-Ussing i 1830’erne realskolen. Hans betegnelse rummer essensen af det, realskolen gennem en stor del af sin historie har stået for: skolen, der uddanner til det praktiske liv. I 1830’erne var realskolen private skoler i byerne, 100 år senere var det en integreret del af den danske folkeskole. Med en realeksamen havde man et første ståsted i voksenlivet – det var indgangen til videreuddannelse, til en stilling, en begyndende karriere. At gå i realen og få sin realeksamen talte dengang.

Den danske realskoles historie I-II tager sin begyndelse med oprettelsen af de første private realskoler i København i 1780’erne, og den afsluttes som selvstændig skoleform med 1975-folkeskolelovens afskaffelse af realafdelingen. Disse to yderpunkter sætter rammen for realskolens institutionelle historie. Men i tiden, der kom efter, levede realskolen videre i navnet og var grundlaget for mange private skoler. Den danske realskoles historie strækker sig derfor over hele perioden, fra slutningen af 1700-tallet og frem til i dag.

Selvom realskolen for længst er afskaffet som selvstændig uddannelsesform, er det ikke ligegyldigt at kende til dens historie. Realskolens historie er et vindue til en forståelse af den rolle, det private skolevæsen i dag spiller i det samlede uddannelsesbillede. Men det også en understregning af, at vi ikke kan komme videre i udviklingen af vores nutidige skole uden en indsigt i den historie, der har skabt den, som den er. Realskolens historie er også folkeskolens og gymnasiets historie, for realskolen har gennem sin særlige position inden for uddannelsesområdet været med til at præge begge.

I 2004 igangsatte Danmarks Privatskoleforening et forskningsprojekt om den danske realskoles historie med deltagelse af en række fremtrædende uddannelseshistoriske forskere. Målet med dette projekt var at få blotlagt væsentlige aspekter af denne sammensatte historie og derigennem nå til klarhed over kontinuitet og brud. Ønsket var at finde frem til en realskolekerne, om en sådan findes; noget, realskolen kendes på fra skole til skole og fra tid til tid. Med andre ord: Hvad var realskolen?

Dette spørgsmål lod sig naturligvis ikke besvare ved at se på realskolen i et isoleret perspektiv. Realskolen var en del af et samfund og en del af et større skolevæsen, og disse relationer må selvfølgelig tages med i betragtning i et forsøg på at nå ind til det, realskolen var. Men relationerne var ikke ensidige. Spørgsmålet om, hvordan realskolen selv satte et præg på samfundet og på det øvrige skolevæsen, har været et ligeså centralt problem. Det særlige fokus har her været realskolens innovative betydning.

Endelig er realskolens spor i nutidens private skoler blevet undersøgt. Mange af dem bygger på en realskolehistorisk baggrund, men hvad er der tilbage fra dengang, alle vidste eller forestillede sig at vide, hvad en realskole var? Er der en rød tråd helt op til nutiden, eller er den knækket et sted undervejs? Koblingen til nutiden er yderst central, hvis man skal kunne stille kritiske spørgsmål til den måde, det nutidige skolevæsen er organiseret på.

I september 2010 udkom det færdige værk i to rigt illustreret helbind med i alt 956 sider. Arkivar Christian Larsen fra Rigsarkivet var redaktør på værket, ligesom han også bidrog med flere artikler. Ligeledes har arkivar Erik Nørr fra Landsarkivet for Sjælland bidraget med flere af de centrale kapitler i værket.

Direktoratet for Kriminalforsorgen 1910-2010

Den 1. oktober 1910 begyndte Direktoratet for Fængselsvæsenet, siden 1973 Direktoratet for Kriminalforsorgen, sin virksomhed. I anledningen af 100-års-jubilæet udkom der en bog om direktoratets virke. Hovedbidraget er skrevet af seniorforsker ved Landsarkivet for Fyn, Peter Fransen under overskriften *Altid en noget urolig etat*. Der rede-

gøres for udviklingen på det normative område, men det centrale er blotlæggelsen af de visioner og ikke mindst spændinger omkring straffevæsenets udformning, der har eksisteret blandt de centrale aktører.

Det kan forekomme som lidt af et paradoks, når det kan konstateres, at direktoratets målsætning, nemlig at organisere og realisere straffuldbyrdelsen samt at udarbejde vedkommende forslag til det politiske miljø, ikke har ændret sig væsentligt på trods af adskillige skift i den straffeteoretiske baggrund og lovgrundlaget. Ikke desto mindre har direktoratet ofte været i høj søgang, og selve eksistensen af direktoratet har til tider været truet. Hvorfor, det har været tilfældet, er omdrejningspunktet i Peter Fransens bidrag.

Direktoratet befinder sig i krydsfeltet mellem Justitsministeriet, institutionerne under direktoratet og offentligheden både den politiske og den folkelige. At have ansvar for fængselsvæsen og kriminalforsorg vil på alle niveauer kalde på opmærksomhed. Kampen for at opretholde sin departementale status har gentagne gange skabt spændinger til Justitsministeriet, og så godt som alle direktoratets direktører har på et tidspunkt været udsat for krav fra offentligheden om at træde tilbage. Ikke desto mindre har direktoratet gennem de 100 år gradvist fået mere bredspektrede opgaver, som på det konkrete plan også har ført til en kraftig udvidelse af medarbejderstaben i direktoratet. Udredningen bygger langt hen ad vejen på ikke tidligere benyttet materiale fra Statens Arkivers samlinger.

Sønderjylland i 1933

I januar 1933 kom nazisterne til magten i Tyskland. Det fik alvorlige følger også i det dansk-tyske grænseland.

Som en gave i forbindelse med Landsarkivet for Sønderjyllands 75-års jubilæum i 2008 arrangerede Historisk Samfund for Sønderjylland en foredragsrække med emnet *Sønderjylland i 1933*, hvor historikere fra landsdelen beskæftigede sig med forskellige aspekter af dette for det dansk-tyske forhold så skæbnesvangre år. Disse foredrag udgør grundstammen i den bog med samme titel, som i 2010 blev udgivet af Historisk Samfund for Sønderjylland.

Blandt bidragyderne er flere arkivarer ved Landsarkivet. Arkiv- og forskningsleder, dr.phil. Hans Schultz Hansen skrev en *Introduktion* og et kapitel om *Oprettelsen af Grænsesognerens Danske Samfund*, der var et dansk modtræk mod de slesvig-holstenske nazisters krav om en revision af 1920-grænsen. Arkivarvikar René Rasmussen bidrog med kapitler om *Ensretningen i Slesvig-Holsten og det danske mindretal*, om *Danmarks National-Socialistiske Arbejder-Parti – DNSAP* og om *Nazi-fascination og anti-nazisme i grænselandet*. Arkivar Morten Andersen belyste med sit kapitel om *Landbrugskrisen, LS og Nordslesvigsk Manifest* den økonomiske krise, som gav dansk og tysk nazisme vind i sejlene. Andre bidrag handlede om den af førende slesvig-holstenske nazister udløste ”påkestorm” mod den dansk-tyske grænse, om nazificeringen af det tyske mindretal og Det Unge Grænseværn.

Redaktionen varetoges af leder af Lokalthistorisk Arkiv for Gl. Tønder Kommune Birgitte Thomsen og overinspektør på Frøslevlejrens Museum Henrik Skov Kristensen.

Rejsende i sabotage 1944-45

I løbet af 1944 blev mange illegale jyske modstandsgrupper rullet op. Den væsentligste årsag var, at tysk politi havde forholdsvis let spil i de mindre jyske provinsbyer, hvor snak og rygter florerede, når der var sket sabotage i byen. Unødige snak og sladder var således skyld i mange arrestationer af lokale modstandsfolk, og når tysk politi først havde fået fat i en enkelt lokal modstandsmand, kunne grupperne ofte trævles fuldstændigt op.

Indenfor ledelsen af modstandsbevægelsen udtænkte man derfor en plan om at oprette mobile sabotagegrupper, som kunne rejse til de byer, hvor der skulle saboteres, og kun med en minimal kontakt med de lokale modstandsgrupper udføre aktionen og straks efter forlade byen. På den måde håbede man at kunne øge sabotageaktiviteten og beskytte de lokale modstandsgrupper mod oprulninger.

Der blev kun oprettet ganske få sådanne rejsegrupper, og det er historien om den mest aktive, som fortælles i Peter Birkelunds bog *Rejsende i sabotage. Den Jyske Rejsegruppe 1944-45*.

Den tidligere Holger Danske-leder, Jens Lillelund, blev udset til at varetage fabrikssabotagen i Jylland, dvs. etablere grupper som kunne foretage de mere komplicerede aktioner i de jyske byer. Lokale grupper skulle fortsat selv stå for de mindre aktioner og jernbanesabotagerne.

Rejsegruppen blev oprettet i august 1944 med base i Århus, hvor nedkastningslederen Jens Toldstrup overdrog en lille gruppe unge mænd til Lillelund. I begyndelsen blev det mest til sabotager i Århus, men i løbet af efteråret 1944 blev aktionsområdet udvidet til byer i hele Midtjylland. Men gruppen blev involveret i den såkaldte ”jyske konflikt” mellem den civile og den militære del af modstandsbevægelsen. Stridens parter var Jyllandslederen, den ældre og forsigtige oberstløjtnant Vagn Bennike, og den yngre og aktivistiske regions- og modtageleder, Jens Toldstrup. Bennike mente, at modstandsindsatsen skulle begrænse sig til at være klar til at hjælpe de allierede tropper ved en eventuel invasion, mens Toldstrup stod for den direkte kamp mod tyskerne nu og her. En linje som Lillelund og Rejsegruppen helt kunne tilslutte sig.

Rejsegruppen var underlagt Bennike, men fik hverken direktiver eller sabotagemål, hvorfor gruppen i vid udstrækning måtte finde sine egne sabotagemål, som primært blev til mindre danske industrivirksomheder og autoværksteder, der arbejdede for tyskerne. Til stor fortrydelse for Bennike, som helst så at gruppen dæmpede sin aktivitet. Skuffet over manglede opbakning forlod Lillelund arbejdet, og gruppen blev slået sammen med SOE-agenterne i frømandsgruppen ”Slide”. Gruppen videreførte arbejdet til april 1945, hvor flere medlemmer blev sendt til Sverige på frømands- og undervandssabotagekursus.

Resultatet af Rejsegruppens arbejde var omkring 60 sabotager udført i Århus og i andre midtjyske byer, men en rigtig slagkraftig rejsegruppe blev den aldrig. Den ødelæggende jyske konflikt og Vagn Bennike forhindrede en virkelig målrettet og effektiv sabotageindsats.

Regnskabshistorie

Bogen *Regnskabshistorie. Erhvervsregnskaber som kilder i historieforskningen* (464 s.) er resultatet af et større forskningsprojekt, der modtog støtte fra Kulturministeriets UMTS-midler og er blevet udført af nuværende og tidligere arkivarer ved Erhvervsarkivet.

Der er tale om den første samlede fremstilling af regnskabshistorie på dansk, og som undertitlen siger, er emnet primært danske erhvervshistoriske regnskaber og deres nytte som historiske kilder. I såvel Erhvervsarkivet som andre arkivinstitutioner står der mange hyldekilometer regnskabsbøger fra et væld af store og små virksomheder gennem tiderne. Generelt bliver dette omfattende materiale ikke anvendt efter fortjeneste, og det har været ambitionen, at bogen både kan være en håndbog ved benyttelsen af de store samlinger og samtidig være en inspiration og tilskyndelse til at benytte og udforske fortidens regnskaber.

I kapitel 1 af Erik Korr Johansen og Kenn Tarbensen er de internationale forhold, der på mange måder har påvirket danske regnskabsforhold, beskrevet som en introduktion og ramme. I de følgende fire kapitler behandles regnskabsvæsenets udvikling i Danmark. Tiden fra middelalderen til 1850 behandles i kapitel 2 af Ole Degn, mens de følgende tre kapitler af Kenn Tarbensen er inddelt i perioderne 1850-1920, 1920-1950 og tiden efter 1950. Væsentlige aspekter som lovgivningen, uddannelse i bogføring, de praktiske redskaber samt udviklingen inden for revision er i disse kapitler beskrevet som vigtig baggrundsviden for regnskabernes udformning på forskellige tidspunkter. En række cases er knyttet til tre af kapitlerne. Heri gives eksempler på konkrete, bevarede regnskaber, og der peges på anvendelsesmuligheder i forskningen. Bogen slutes med en ordliste over en række bogføringsmæssige begreber gennem tiderne.

Bogen er redigeret af Kristin Brøgger Jensen, Lone Hedegaard Liljegren og Kenn Tarbensen. Foruden de nævnte har også Henrik Vedel-Smith og Chr. R. Jansen leveret bidrag til bogen, mens Jørgen Fink løbende har bidraget med kommentarer til manuskriptet.

Udgivelsen blev støttet af en række fonde m.fl. og den blev præsenteret ved en velbesøgt reception i Erhvervsarkivets Store Sal 8. december 2010, hvor rigsarkivar Asbjørn Hellum og arkivchef Steen Ousager begge talte.

Industriminder i det gamle Århus

I efterkrigsårene blev de fleste virksomheder flyttet ud i nye industri-kvarterer. I byerne blev mange gamle fabrikker revet ned eller de blev omdannet til nye funktioner. Sådan er det naturligvis også i Aarhus, hvor der fortsat kan ses en række bevarede industriminder. Kenn TARBENSEN fra Erhvervsarkivet har sammen med Kristian Buhl Thomsen fra Dansk Center for Byhistorie lokaliseret en række gamle fabrikker rundt om i byen. I bogen *Industriminder i det gamle Århus* beskriver de 27 udvalgte eksempler. Det gælder bl.a. bygninger fra den tidlige tekstilindustri, tobaksfabrikation, bryggerier og møbelfabrikker. Blandt de mere specielle bygninger kan nævnes en filmfabrik fra stumfilmens dage og arkitekten C.F. Møllers debutarbejde, en skotøjsfabrik som han tegnede som kun 20-årig. Overraskende ses også flere lejekaserner for håndværk og mindre industri bygget i årene omkring 1. verdenskrig.

Beskrivelserne forener byhistorie, arkitekturhistorie og erhvervshistorie. De enkelte industriminder er baseret på grundige arkivundersøgelser bl.a. i Bygningsinspektoratets arkiv og i de bevarede virksomhedsarkiver i Erhvervsarkivet. Dansk Tarifforenings arkiv (også i Erhvervsarkivet) rummer et unik materiale om stort set alle industribygninger i hele landet, og dette materiale har i vid udstrækning også fundet anvendelse. En lang række ældre og nyere fotos, arkitekttegninger m.m. supplerer teksten. Lederen af Dansk Center for Byhistorie, lektor Søren Bitsch Christensen, har skrevet en fyldig indledning, der sætter de enkelte historier ind i en sammenhæng. Bogen er tillige forsynet med et kort til inspiration for en gåtur rundt til bygningerne.

Dansk Center for Byhistorie har udgivet bogen i samarbejde med Århus Byhistoriske Fond.

Kronik:

Kriminalitetshistorie

- Introduktion til et nyt forskningsfelt

Af Karl Peder Pedersen

Kriminalitetshistorie er et ret nyt forskningsområde i Danmark; så nyt endda, at det ikke endnu figurerer i *Den danske Ordbog (DDO)*, hvorimod det allerede har fundet sin plads i den danske *Wikipedia*-version. Dog her kun som en tom og ikke nærmere defineret overkategori til en række mere eller mindre velkendte kriminalhistorier med dobbeltmordet på Peter Bangs Vej som et af de mest spektakulære. Som det vil fremgå af denne kronik er kriminalitets- og kriminalhistorie to forskellige ting, og forinden vi kaster os over kriminalitetshistorien, skal *kriminalhistorie* lige sættes på plads ved hjælp af den definition, der gives i DDO-udgaven, ifølge hvilken vi her har at gøre med ”historie, der handler om (opklaringen af) en forbrydelse”. Denne karakteristik svarer ganske nøje til den almindelige brug af begrebet, idet der netop under denne overskrift siden 1800-tallet er blevet udgivet bog på bog med drabelige forbrydelser og skarpsindige efterforskningsforløb.

Selvom kriminalitetshistorie således stadig fremstår som et ikke ganske klart defineret begreb, har det allerede vundet indpas på universiteterne; vel herhjemme først og fremmest på det københavnske Saxo-Institut, hvor det figurerer i studieordningen som ”en tematisk defineret subdisciplin” på linie med økonomisk historie, politisk historie mv.

Hvad er kriminalitetshistorie egentlig?

Ikke blot i Danmark er kriminalitetshistorie er ny disciplin; det gælder også for vore nabolande. F.eks. giver en internetsøgning på *Kriminalitätsgeschichte* samme resultat som ovenfor beskrevet for den danske terms vedkommende, men går man til faglitteraturen, findes for Tysklands vedkommende gode definitioner af begrebet. Allerede i

1999 fremhævede den tyske historiker Gerd Schwerhoff, der nu er professor ved universitetet i Dresden, at kriminalitetshistorie er et forskningsfelt, der afgrænses af ”en trekant bestående af normer, afvigende adfærd og sanktioner”. Sagt med andre ord er det således samspillet mellem de samfundsmæssige og sociale normer, deres overtrædelser og de udløste sanktioner, der udgør det centrale tema – eller som Schwerhoff formuler det, kriminalitetshistoriens ”kraftcentrum” (Gerd Schwerhoff: *Aktenkundig und gerichtsnotorisch. Einführung in die historische Kriminalitätsforschung*, s. 13, 1999).

Med Schwerhoffs bog fra 1999 forelå en første sammenfattende præsentation af kriminalitetshistorien på tysk, og hermed stod man også med et værk, der kunne benyttes som grundbog på universiteterne, således som det f.eks. også er sket på Saxo-Instituttet. Året efter udgav Schwerhoff sammen med historikerkollegaen Andreas Blauert den 920-sider store antologi *Kriminalitätsgeschichte. Beiträge zur Sozial- und Kulturgeschichte der Vormoderne* (2000), der rummer 34 artikler med kriminalitetshistoriske temaer, heriblandt oversigtsartikler fra alle Tysklands nabolande inklusive Italien og England. Udover disse landepresentationer finder vi her artikler om Foucaults magtanalyse, inkvisitionsprocessens udviklingshistorie, trolddoms- og hekseprocesser, lokal konfliktløsning og social kontrol, pariserpolitiets arrestationspraksis, kirketugt, domspraksis, vildttyverier og andre *social crimes* samt kriminelles levnedsskildringer, blot for at nævne en pænt udvalg. Samme store variation kommer også til udtryk, når man kigger forfatterlisten igennem; for her møder vi både historikere, jurister, antropologer, sociologer, kunsthistorikere, filosoffer og sprogfolk. Der er således tale om et nyt forskningsfelt med en ganske bred appel.

Hvilke perspektiver tegner der sig nu set med Gerd Schwerhoffs kriminalitetshistoriske briller for dansk forskning på dette område? Et svar på dette lader sig bedst give ved at relatere kriminalitetshistorien til nogle af de i forvejen veldefinerede, beslægtede historiske discipliner, nemlig rets-, forvaltnings- og socialhistorien.

Kriminalitetshistorie og retshistorie

Såvel i Danmark som i andre europæiske lande har retshistorie gennem århundreder spillet en vigtig rolle, både som introduktionsfag for jurastuderende, og som en forskningsaktivitet, der skulle forsyne regeringer og andre magthavere med juridisk og statsretsligt relevant materiale til brug ved konflikter mm. I alt overvejende grad har retshistorikerne interesseret sig for love, forordninger og andre samfundsmæssigt normative kilder, samt for de politiske og administrative beslutningsprocesser, der lå bag disses vedtagelse og håndhævelse. I tilknytning hertil spiller naturligvis også domstolenes virksomhed en stor rolle, og derfor indgår analyser af domspraksis, regelanvendelse og sanktionsformer også med stor vægt i retshistoriske undersøgelser. Som gode danske eksempler på denne forskning kan nævnes Ditlev Tamm: *Retsopgøret efter besættelsen* (1984), Hans Henrik Appel: *Tinget, magten og æren* (1999) og Tyge Krogh: *Oplysningstiden og det magiske* (2000), der dog alle tre hver på deres måde rummer mere en blot retshistorie.

Som en hovedtanke mod retshistoriske undersøgelser har det ofte været fremført, at den store afhængighed af normativt kildemateriale gjorde dem for endimensionale, og på dette punkt vil kriminalitetshistoriske tilgange oplagt kunne tilføre nyt perspektiv. For at forstå de gældende normsæt og de sanktioner, som deres overtrædelser udløser, må man nemlig også inddrage en række andre forhold; et fint dansk eksempel på dette er juristen Beth Grothe Nielsens: *Letfærdige qvindfolk* (1982), hvor hun gennemgår de 89 dølgsmåls- og barne-drabssager, der 1719-1805 pådømtes ved Nørrejylland's Landsting. Også arkivar Tyge Kroghs analyse af nogle omfattende vestsjællandske straffesager mod området's rakkere kan her nævnes som et glimrende eksempel på, hvordan retshistoriske kilder kan bruges til belysning af kulturhistoriske problemstillinger (*Det store natmandskomplot. En historie om 1700-tallet's kriminelle underverden* (2000)).

Kriminalitetshistorie og forvaltningshistorie

Et andet af de forskningsområder, der ligger tæt op af kriminalitetshistorien, er forvaltningshistorie - eller administrationshistorie, som

nogle også ynder at kalde den. Her har vi også at gøre med et vel-etableret forskningsfelt, der i tidens løb har udmøntet sig i mange bøger og artikler ikke mindst om enkelte institutioners historie, ofte udsendt i forbindelse med store og små jubilæer. Et af de sidste skud på stammen er *Direktoratet for Kriminalforsorgen 1910-2010*, der udkom i slutningen af sidste år redigeret af retshistorikeren Martina Henze. Her finder vi flere perspektivrige bidrag, bl.a. af arkivar Peter Fransen og redaktøren selv, der ikke blot snævert beskriver den institutionelle udvikling, men også søger at give et indtryk af de bredere lovgivningsmæssige og økonomiske rammer for det jubilerende direktorats virksomhed.

Forvaltningshistoriske undersøgelser behøver ikke nødvendigvis at knytte sig til enkeltinstitutioner; særlige aktiviteter eller forvaltningsområder kan sagtens behandles tematisk eller på tværs, således som det skete i mange af de bøger, der blev forfattet af deltagerne i 1980'ernes og 1990'ernes store forvaltningshistoriske projekter, og således som f.eks. også historikeren Peter Scharff Smith senere har gjort det i *Moralske hospitaler. Det moderne fængselsvæsens gennembrud 1770-1870* (2003).

Selvom der således kan fremvises en lang række vægtige forvaltningshistoriske fremstillinger, komme man ikke uden om, at en del savner perspektiv og udblik, og derfor kommer til at lukke sig om sig selv og den pågældende institution i en alt for indforstået selvtilstrækkelighed. At en række af disse publikationer finansieres af dem, der mere eller mindre direkte er genstand for undersøgelsen, gør heller ikke sagen nemmere. Mange af disse værker vil uden tvivl blive langt mere læseværdige og perspektivrige, hvis forfatterne også forsøgte at give svar på nogle af de bredere spørgsmål, som en kriminalitetshistorisk tilgang ville kunne lokke en forsker til at stille.

Kriminalitetshistorie og socialhistorie

Som det fremgik af undertitlen til Schwerhoffs og Blauerts antologi fra 2000, betragtede de to redaktører først og fremmest kriminalitetshistorie som en social- og kulturhistorisk disciplin, hvilket for så vidt ikke er overraskende, når man tager i betragtning, at det netop er folk

fra disse fagområder, der først følte sig draget af kriminalitetshistoriens muligheder. Takket være disse nye tilgange blev det muligt at analysere sociale konfliktmønstre bedre end før, samtidig med at der åbnedes op for helt nye undersøgelsesområder, således som f.eks. Kielerprofessoren Otto Ulbricht viser det i sit antologibidrag om fænomenet unge brandstiftere i Slesvig-Holsten ca. 1790-1830. Også herhjemme er social- og kulturhistorikere begyndt at bruge kriminalitetshistoriske tilgange, således som det f.eks. er tilfældet med Ulrik Langen og Peter Henningsen i *Hundemordet i Vimmelskaflet*, der i stor udstrækning bygger på københavnske retskilder.

En kriminalitetshistorisk model

I Gyldendals *Den store Danske* på internettet defineres *kulturhistorie* som de ”meget forskelligartede videnskabelige discipliner og forskningsfelter, der har til hensigt at beskrive civilisationsprocessen og bevidsthedsudviklingen”, og på tilsvarende måde kan man også betragte kriminalitetshistorie som en bredspektret forskningsaktivitet rettet mod at beskrive den samfundsmæssige normdannelse (såvel den skrevne som uskrevne) samt den konflikthåndtering, der er forbundet med disse normers håndhævelse. I en grafisk model har jeg prøvet at placere de elementer, som jeg mener i større eller mindre omfang må indgå i kriminalitetshistoriske undersøgelser.

For det første er der de momenter, som knyttes til magthaverpositionen. Magthavernes ønsker og krav står naturligvis her centralt, men de kan langtfra altid sætte sig suverænt og totalt igennem. Der vil ofte være stærke hensyn at tage til den eksisterende lovgivning eller til tidligere trufne dispositioner, og næsten altid indgår også økonomiske momenter i overvejelserne om, hvilken løsning, der skal vælges. Tæt forbundet med magthaverpositionen finder vi embedsmændene, hvis arbejdsbetingelser, ambitioner og selvforståelse, selv i en stærk ene-vældig stat som den danske, også spillede en ikke uvæsentlig rolle.

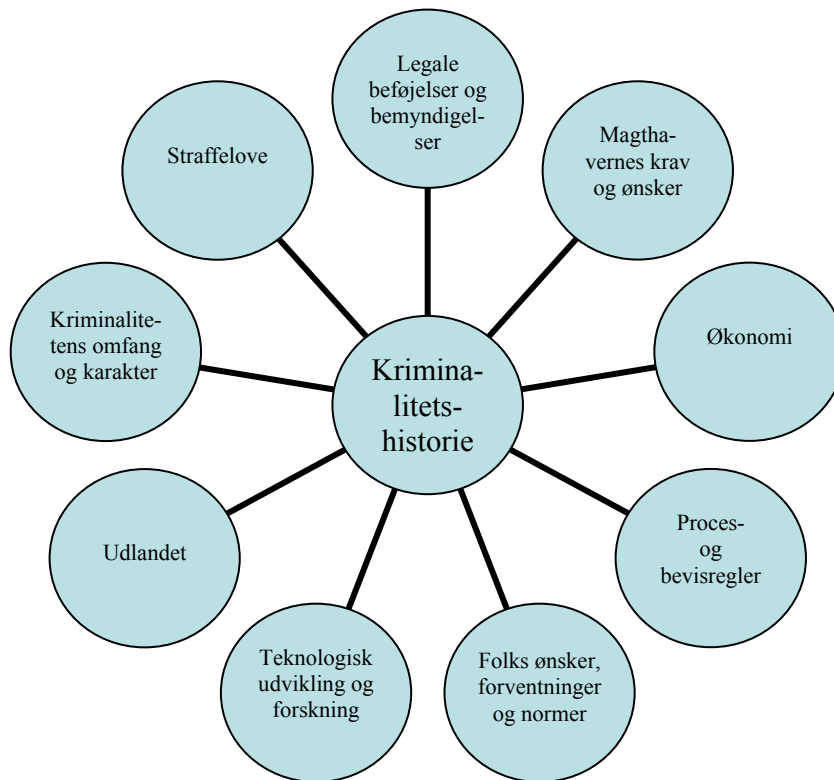
Et tredje centralt element knytter sig til de eksisterende sanktions- og straffebestemmelser samt til retssystemets beskaffenhed (procesformer, bevisregler mm.) og til den efterforskningsvirksomhed,

der udøves i samfundet både af private borgere, politimyndigheder mm.

Også befolkningens ønsker og forventninger til den service og sikkerhed, regeringen stiller til rådighed, bør indgå som et centralt element i kriminalitetshistoriske undersøgelser, og hertil kommer dens muligheder for selvageren, modreaktion og konfliktløsning *uden* myndighedsindblanding. Befolkningens normer afviger også ofte i større eller mindre grad fra de officielle, f.eks. ikke mindst på spørgsmålet om, hvilke strafbare handlinger, der opfattedes som moralsk forkastelige.

At kriminalitetens omfang, sammensætning, spredning og udvikling udgør et centralt kriminalitetshistorisk tema kan ikke overraske, for her har vi at gøre med nogle kerneaktiviteter, der som regel kan belyses godt kildemæssigt og statistisk. Netop kriminalstatistikernes muligheder for f.eks. at sammenholde tyveriernes omfang år for år med fødevareprisernes eller lønningernes udvikling, har længe virket dragende på socialhistorikere, på samme måde som også dombøgernes unikke muligheder for at udarbejde statistikker over forskellige kriminalitetsformers udvikling over tid har gjort det for rets- og kulturhistorikere.

Endelig rummer modellen et par elementer, som i en række situationer spiller ret så afgørende ind. Det gælder det teknologiske niveau, hvis rammer og muligheder, generelt bestemmer udformningen af mange af de skridt, der tages, og det gælder også påvirkningen udefra, som også spiller en vigtig rolle for kriminalitetshistorien.

Tilbage i 1999 afsluttede Gerd Schwerhoff sin bog med at konstatere, at ”afvigende forhold er karakteristiske for ethvert menneskeligt samfund, men kriminaliteten ændrer sig hele tiden efter samfundsform og historisk udviklingsstade, og som følge af dette har historievidenskaben i de seneste år genopdaget justitsvæsenets akter som meget værdifulde kilder”, hvorefter han nævnte eksempler på en række af de nye temaer, som nu kunne tages op. Når man ser på de emner, Statens Arkivers forskere har arbejdet – og stadig arbejder – med, falder det i øjnene, at der her findes et stort potentiale for kriminalitetshistorisk forskning. Fint i tråd med dette har forskningsstrategiplanen 2010-16 derfor også lanceret kriminalitetshistorie som særligt satsningsområde.

Det sker bl.a. med den begrundelse, at der her er tale om ”et internationalt ekspanderende forskningsområde, hvor der findes en frugtbar teoriudvikling, og som tillige har mange dyrkere på universiteternes historiske og juridiske institutter, og dertil kommer samarbejdsmuligheder med museer for politi og fængselsvæsen. Meget taler således for, at Statens Arkiver i de kommende år skal satse særligt på en videreudvikling af dette forskningsområde”. Forhåbentlig vil det vise sig muligt at realisere dette ønske!

Forskningsmiljø

Center for Erhvervshistorie

Center for Erhvervshistorie har som en hovedopgave i den indeværende femårsperiode at forberede en permanent indlejring på Aarhus Universitet ved periodens ophør i 2013. Dette arbejde har dog i 2010 i nogen grad været præget af usikkerhed omkring de fremtidige rammer. Aarhus Universitet er inde i en dybtgående omstillingsproces, hvor antallet af fakulteter, institutter og centre ønskes nedbragt. I løbet af marts måned 2011 vil både fakultets- og institutstrukturen være faldet på plads, mens fremtiden for centrene ved universitetet endnu er uvis. Den vil nødvendigvis skulle tilpasses de nye fakultets- og institutstrukturer.

Usikkerheden har betydet, at Centeret midlertidigt har indstillet arbejdet med at arrangere interne seminarer for medarbejdere ved universitetet med henblik på at afsøge samarbejdsmuligheder. Når der er skabt mere klarhed over strukturerne vil dette arbejde kunne genoptages.

I marts 2010 arrangerede ph.d.-studerende Henrik Mølgaard Frandsen en konference med temaet Infrastruktur og Erhvervsudviklingen. Der var oplæg fra tidligere minister Jens Kampmann, professorerne Chr. Wichmann Matthiessen og Claus Vastrup, tidligere lektor ved Aalborg Universitet, Jørgen Kristiansen, seniorforsker Thomas Sick Nielsen og Henrik Mølgaard Frandsen.

Centerets medarbejdere har bidraget med oplæg ved konferencer i Göteborg, York og Glasgow.

Centeret deltager på vegne af Erhvervshistorisk Netværk i arbejdet med at arrangere et seminar om Sønderjysk erhvervshistorie til april 2011.

I 2010 har ph.d.-stipendiat Henrik Mølgaard Frandsen afsluttet sin afhandling om infrastruktur og erhvervsliv i Østjylland siden 1973, og post. doc. stipendiat Mette Frisk Jensen har udgivet en bog, 'Ved

ulykkelig ildebrand', som er et jubilæumsskrift i anledning af Købstædernes Forsikrings 250 års jubilæum.

Imagining Slavery

Statens Arkiver har siden 2007 deltaget som officiel partner i det EU-finansierede forskningsprojekt "Slave Trade, Slavery, Abolitions and their Legacies in European Histories and Identities". Overordnet styring af projektet ligger hos kolleger i Paris og Hull. Den 8. september 2010 afholdtes i Rigsarkivet en international workshop for projektets deltagere – og med en snes andre interesserede fagfolk som tilhørere – under overskriften "Imagining Slavery: National Representations of the History of Slavery and Abolition". Rigsarkivar Asbjørn Hellum bød velkommen, og mødet var organiseret af seniorforsker Erik Gøbel, Rigsarkivet. På workshoppen blev præsenteret ni spændende papers fra britiske, amerikanske, schweiziske, nederlandske, franske og danske slaveforskere. Emnerne spændte vidt både med hensyn til tid og sted: fra slavehandel i Afrika og Vestindien i 1600-tallet til slaveri i Nepal i 1920'erne. Bidragene er planlagt til publicering i 2012 af det britiske forlag Pickering & Chatto. Gæsterne opholdt sig i København tre dage og blev grundigt introduceret til byen og dens relevante videnskabelige institutioner.

Seminar om sønderjysk skolehistorie

På Landsarkivet for Sønderjylland holdtes den 28. september et seminar om slesvigsk skolehistorie ca. 1700-2000. De 22 deltagere var foruden landsarkivets arkivarer forfatterne til den nye danske skolehistorie, medarbejdere fra Sønderjysk Skolemuseum og andre interesserede. Der var oplæg ved arkivleder Lars N. Henningsen, Studieafdelingen ved Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig, arkivar og forskningsleder Hans Schultz Hansen samt museumsinspektør Inge Adrianzen, mens forfatterne fortalte om deres planer for inddragelse af det sønderjyske stof i deres respektive kapitler.

Arkivforeningen

Arkivforeningen havde i 2010 ni arrangementer på programmet samt et seminar.

Året blev indledt med et besøg på Forsvarsakademiet, hvor pensioneret brigadegeneral Michael Clemmesen fortalte om hans forskningsprojekt: ”Den lange vej mod 9. april 1940”, der nu er publiceret som *Den lange vej mod 9. april - historien om de fyrre år før den tyske operation mod Norge og Danmark i 1940*.

I februar var foreningens medlemmer på Kalvebod Brygge for at se Rigsarkivets nye magasiner. Arkivchef August Eriksen fortalte om de nye magasiner og om flytningen af knap 200 hyldekilometer arkivalier fra Rigsarkivets hidtidige fjernmagasin i Glostrup til de nye magasiner på Kalvebod Brygge. Efter foredraget var der rundvisning i de nye magasiner.

Museumsinspektør Janus Møller Jensen fra Nyborg Slot fortalte i marts om Christian 2. og korstogene til Grønland. I renæssancen deltog Danmark i kampen om først at finde søvejen til Indien ved at sende ekspeditioner mod nordvest som en del af tidens korstog. Janus Møller Jensen gav en spændende introduktion til korstogenes fortsatte betydning på tærsklen til Reformationen både politisk og ideologisk.

Seniorforsker Jørgen Mikkelsen fra Rigsarkivet berettede i april om byhistorie - en markedsplads for forskere, herunder en karakteristik af byhistoriske institutioner og nogle nyere strømninger i dansk og international forskning, en diskussion af vilkårene for at skrive bybio-grafier samt nogle bemærkninger om at skrive synteser om byudviklingen i et enkelt land og for Europa som helhed.

I maj var vi på Post & Tele Museet, hvor museumsinspektør Sune Christian Pedersen fortalte om postovervågningens historie fra Den Store Nordiske Krig, hvor den listige postkontrollør Christian Erlund skabte sig en kometkarriere på brevåbning og tvivlsomme forretninger, op til sammenbruddet i 1814, hvor kong Frederik 6. desperat forsøgte at holde sammen på stumperne af sit rige, bl.a. ved hjælp af en skrap brevcensur.

Første arrangement efter sommerferien var ph.d.-stipendiat Ca-

roline Nyvang, der fortalte om kokebogens historie. Foredraget fokuserede på, hvordan danske og internationale forskere har tilnærmet sig historiske kokebøger, og diskuterede, hvorledes bøgerne kan bidrage til historieskrivningen. Desuden gav Caroline Nyvang en oversigt over den trykte kokebogs historie i Danmark siden 1616.

I november 2009 tiltrådte Asbjørn Hellum som rigsarkivar og chef for Statens Arkiver. Han kom fra en stilling som leder af Vejle Stadsarkiv. Asbjørn Hellum fremlagde i sit spændende foredrag i september 2010 sine visioner for Statens Arkiver og for fremtidens arkivvæsen.

Adskillelsen af Danmark og Norge i 1814 har været afgørende for udviklingen i både dansk og norsk historie. Postdoc., ph.d. Rasmus Glenthøjs foredrag i oktober omhandlede de store omvæltninger i og adskillelsen af "tvillingerigerne" i 1814, udviklingen, der ledte op til den, samt de politiske, kulturelle og personlige konsekvenser, som adskillelsen fik i de to lande.

Louise Nyholm Kallestrup er forfatter til bogen *I pagt med djævelen*, som er den første større, kulturhistoriske sammenligning af de protestantiske og katolske trolddomsfølgelser. Foredraget i november tog udgangspunkt i de tydelige forskelle mellem den kirkelige domstol inkvisitionen og de danske verdslige domstole. Hensigten var at tegne et billede af de forestillinger, der lå til grund for forfølgelsen af trolddom - både som de tog sig ud hos forfølgerne såvel som hos de forfulgte.

I november 2010 afholdt Arkivforeningen et heldagsseminar om kommune- og lokalarkiverne. Spørgsmålet var, hvor de danske lokal- og kommunearkiver er på vej hen? Skal der være én indgang til kommunens arkivalske hukommelse i form af et fælles arkiv for både private og kommunale arkivalier, ledet af fuldtidsansatte? Eller skal vi beholde de mange lokalarkiver, der drives med folkelig opbakning og på frivillig basis ved siden af kommunearkivet med professionelle historikere? Og hvad skal vi i øvrigt med alle disse lokale arkivinstitutioner og det materiale, som de indsamler? Seminariet blev afholdt i samarbejde med Frederiksberg Stadsarkiv og havde 74 deltagere.

Andre forskningsaktiviteter

Med i det danske forskningsmiljø

De 24 forskere ved Statens Arkiver er fortsat aktive i det danske, historiske forskningsmiljø. I tabel 1 og 2 er opgjort de aktiviteter, der ligger ud over virksomheden som forfattere til et større antal monografier og artikler. Tabellerne omfatter den indsats, der er ydet af forskere med forskningspligt samt af andre, der har indgivet rapport om deres forskningsindsats i 2010. Det er sket især som medlemmer af forenings- og selskabsbestyrelser, som deltagere i styregrupper, bedømmelsesudvalg m.m., som bidragydere til leksika og som foredragsholdere og som opponenter ved ph.d. og disputatsforsvar.

Tabel 1. Statens Arkiver i det danske historiske forskningsmiljø 2010

Antal aktiviteter	Med	Uden
	Forskningspligt	
Gæsteforelæsninger, foredrag og paper ved kongresser o.l.	34	6
Deltagelse i internationale kongresser etc. uden paper	16	0
Deltagelse i nationale kongresser uden paper	15	0
Udarbejdede anmeldelser	13	0
Hverv som redaktør af bøger og tidsskrifter	15	2
Medlemskab af bestyrelser for videnskabelige foreninger	34	0
Deltagelse i videnskabelige udvalg, råd, styregrupper og bedømmelsesudvalg	25	0
Medvirken ved peer reviews	15	0
Vejleder for ph.d. og specialestuderende	2	0

Kilde: Forskningsrapporter 2010. Tabellen omfatter aktiviteter udført af såvel arkivarer med som uden forskningspligt.

Af tabel 1 fremgår bl.a., at forskere ved Statens Arkiver gæsteforelæser eller afholder foredrag ved landets universiteter, ved kongresser og seminarer for forskere. Et stort antal antologier, tidsskrifter m.m. skylder også Statens Arkivers forskere deres udgivelse.

Man kan desuden se, at forskerne fortsat er medlem af et stort antal bestyrelser og i stigende grad deltager i en række udvalg og styregrupper og dermed bl.a. har været med til at planlægge konferencer, seminarer m.m. Nævnes kan det også, at en forsker er ansat som leder af Center for Erhvervshistorie ved Aarhus Universitet, og at flere er medlemmer af censorkorpset.

Forskerne ved Statens Arkiver har desuden skrevet en del anmeldelser.

Netværk

Forskerne indgår sammen med kolleger fra andre institutioner i en række formelle og uformelle netværk. Adskillige er medlemmer af videnskabelige selskaber som Det Kongelige Danske Selskab for Fædrelandets Historie, Kildeskriftselskabet, Landbohistorisk Selskab, Dansk Komité for Byhistorie, Selskabet for Skole- og Uddannelsesforskning, Selskab for Surveyforskning m.fl. Hertil hører også Arbeitskreis für Wirtschafts- und Sozialgeschichte Schleswig-Holsteins. Flere deltager i Netværk for historisk religionsforskning, som er finansieret af Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation; her forberedes en ny dansk kirkehistorie. Også andre disciplindefinerede netværk har deltagere fra Statens Arkiver, f.eks. Netværk for Nordisk Velfærdsstatsforskning, Erhvervshistorisk netværk, besættelsestidsnetværket "Kollaboration, modstand og flugt", EPOKE (Education, Policy and Organisation in the Knowledge Economy), Legal Cultural Encounters in the Nordic Realms in the High Middle Ages, Amerikansk på dansk, The Making of Historical Biographies in Popular and Academic Culture, Polititræf – Forum for tværvideenskabelig politiforskning m.fl. Regionale netværk som det sønderjyske Grænseland og udviklingsområde samler også flere arkivarer. Orienteret mod enkelte projekter er Medieval Nordic Laws og netværk omkring real-skolernes og folkeskolens historie.

Formidling og det folkelige arbejde

Formidlingen sker ved siden af bøger og artikler også via en række andre kanaler som foredrag ved Folkeuniversitetet, i historiske foreninger og radio og TV samt ved at skrive aviskronikker og en række småbidrag til lokal- og egnshistoriske tidsskrifter samt populærmagasiner som f.eks. *Siden Saxo*. Formidlingsindsatsen og deltagelsen i det folkelige historiske arbejde er opgjort i tabel 2.

Tabel 2. Statens Arkiver og den folkelige formidling i 2010

Antal aktiviteter	Med	Uden
	forskningspligt	
Foredrag v/ Folkeuniversitet, foreninger, radio, TV m.m.	92	4
Aviskronikker og mindre artikler (“småstykker”)	6	0
Udarbejdede leksikonartikler	0	0

Kilde: Forskningsrapporter 2010. Tabellen omfatter aktiviteter udført af såvel arkivarer med som uden forskningspligt.

Forskere i Statens Arkiver 2010

Navn	Stilling	Født	Årsværk	Bemærkning
Rigsarkivet, Publikumsafdelingen				
Nils G. Bartholdy	Seniorforsker	1941	0,29	
Peter Birkelund	Seniorforsker, ph.d.	1952	0,29	
Michael H. Gelting	Seniorforsker, fil.dr. h.c.	1951	0,23	Ansæt 80 % i Statens Arkiver
Erik Gøbel	Seniorforsker	1949	0,23	Ansæt 80 % i Statens Arkiver
Tyge Krogh	Seniorforsker, dr.phil.	1954	0,23	Ansæt 80 % i Statens Arkiver
Anette Jensen	Forsker, ph.d.	1973	0,29	
Birgitte Possing	Seniorforsker, dr.phil.	1952	0,60	
Rigsarkivet, Bevarings- og Kassationsafdelingen				
Else Hansen	Seniorforsker, ph.d.	1956	0,29	
Leon Jespersen	Seniorforsker, lic.phil.	1953	0,29	
Jørgen Mikkelsen	Seniorforsker, ph.d.	1959	0,29	
Christian Larsen	Forsker, ph.d.	1974	0,52	4 mdr. frikøb
Landsarkivet for Sjælland m.v.				
Erik Nørr	Seniorforsker, dr.phil.	1944	0,64	6 mdr. frikøb
Karl Peder Pedersen	Seniorforsker, ph.d.	1952	0,29	

Landsarkivet for Fyn				
Peter Fransen	Seniorforsker, ph.d.	1962	0,52	4 mdr. frikøb
Landsarkivet for Nørrejylland				
Annette Ø. Schultz	Seniorforsker	1965	0,07	Kst. landsarkivar fra 1.4.
Asbjørn R. Thomsen	Forsker, ph.d.	1974	0,70	Ph.d. stipendiat til 1.3., derefter forsker til 1.8., derefter forskningsassistent året ud
Steffen E. Jørgensen	Seniorforsker, ph.d.	1953	0,29	
Landsarkivet for Sønderjylland				
Hans Schultz Hansen	Arkiv- og forskningsleder, dr.phil.	1960	0,29	
Leif Hansen Nielsen	Seniorforsker, ph.d.	1955	0,29	
Erhvervsarkivet				
Jørgen Fink	Seniorforsker, dr.phil.	1947	0,29	Leder af Center for Erhvervshistorie
Kenn Tarbensen	Seniorforsker, ph.d.	1964	0,29	
Dansk Data Arkiv				
Anne S.F. Kjeldgaard	Seniorforsker, ph.d.	1972	0,29	
Statens Arkiver i alt forskningsårsværk			7,51	

2/7 forskning i 1 år = 0,29 årsværk

2/7 forskning i 1 måned = 0,02 årsværk

I 2009 havde Statens Arkiver 8,23 forskningsårsværk. Tilbagegangen skyldes dels en seniorforskers konstituering som landsarkivar ved landsarkivet i Viborg, dels mindre frikøb end det foregående år. En forskerstilling ved Dansk Data Arkiv står vedvarende ubesat.

Ovenstående tabel viser antallet af normerede forskningsårsværk i 2010, ordinært såvel som ekstraordinært finansierede. Det faktisk afholdte antal forskningstimer fremgår under konto 5.2. i nedenstående tabel, der er udarbejdet på grundlag af oplysningerne i Statens Arkivers timeregistreringssystem.

Tidsforbrug på forskning i Statens Arkiver 2009 og 2010

Aktivitet	Timer 2010	Timer 2009	Pct. 2010*	Pct. 2009*
5.1. Planlægning, administration og møder vedr. forskning	758	539	0,2	0,1
5.2. Forskning **	11.815	12.866	3,3	3,4
5.3. Institutionsforskning***	1857	959	0,5	0,3
5.4. Andet vedr. forskning	73	173	0,0	0,0
I alt	14.503	14.536	4,1	3,9

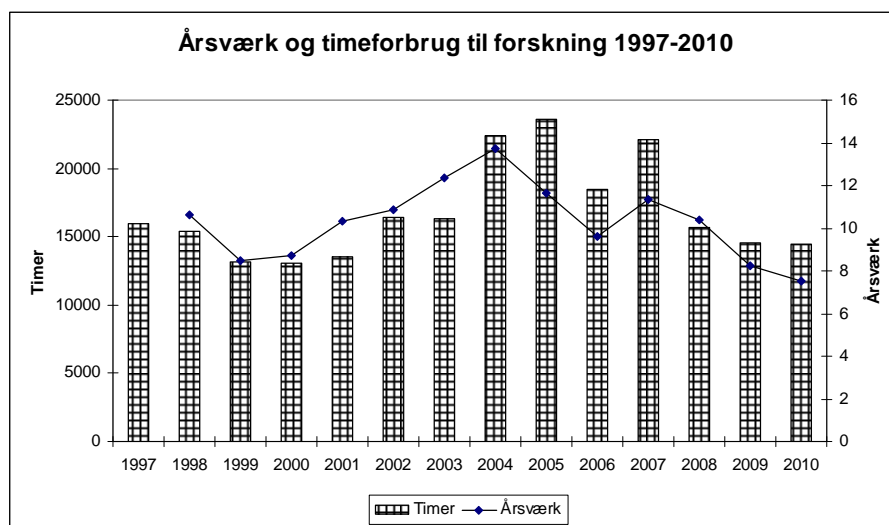
Kilde: Statens Arkivers tidsregistrering.

* Af det samlede tidsforbrug i Statens Arkiver

** Udført af ansatte med forskningsret- og pligt normalt i 2/7 forskningstid samt evt. opnåede frikøbsperioder.

*** Forskningsprojekter iværksat af Statens Arkivers ledelse.

Antal årsværk og timeforbrug til forskning kan opgøres over en længere årrække. Udviklingslinjerne bliver da som vist i diagrammet på næste side. Det fremgår heraf, at antallet af årsværk og reelt afholdte forskningstimer var særlig højt i kraft af UMTS-bevillingerne for 2003-05 og 2006-08. Endvidere fremgår, at antallet af årsværk til forskning i 2010 befandt sig på det laveste niveau i den periode, hvorfra tal foreligger.

Diagrammet viser timeforbruget til forskning

Forholdet mellem den normerede forskningstid på 2/7 af forskernes arbejdstid og de faktisk afholdte forskningstimer er udgangspunkt for et årligt regnskab over de enkelte forskeres overskud/underskud af forskningstimer. Dette regnskab skal sikre, at de normerede forskningstimer faktisk afholdes. I den udstrækning, det ikke er tilfældet, danner systemet grundlag for iværksættelse af ekstraordinær afvikling af forskningstid. Siden udgangen af 2005 er det samlede overskud/underskud blevet opgjort med følgende resultat:

2005	- 979 timer
2006	- 1751 timer
2007	- 2448 timer
2008	- 1596 timer
2009	- 893 timer
2010	- 1287 timer

Efterslæbet var navnlig stort i 2007, men har bortset fra 2010 siden været under afvikling. Det skyldes dels krav om, at arkivarer med forskningsunderskud har skullet aftale afholdelse af ekstra forskningstid med deres chef, dels at et par forskere med særligt stort efterslæb har fået ansættelse uden for Statens Arkiver.

Forskernes fordeling på stillingskategori og køn ultimo 2010

Stillingskategori	Mænd	Kvinder	I alt
Forskningsleder	1	0	1
Seniorforskere	14	4	18
Forskere	2	1	3
Ph.d.-studerende	0	0	0
I alt	17	5	22

Forskernes fordeling på alder og køn ultimo 2010

Fødselsår	Mænd	Kvinder	I alt
1940-49	4	0	4
1950-59	8	2	10
1960-69	3	1	4
1970-79	2	2	4
I alt	17	5	22

Kønsfordelingen er vedvarende meget skæv. Der vil i de kommende år være et behov for nyrekruttering, som formentlig kan opfyldes.

Løbende forskningsprojekter i 2011

Forkortelser:

RAP = Rigsarkivet, Publikumsafdelingen

RAB&K = Rigsarkivet, Bevarings- og Kassationsafdelingen

LAK = Landsarkivet for Sjælland m.m., København

LAO = Landsarkivet for Fyn, Odense

LAV = Landsarkivet for Nørrejylland, Viborg

LAÅ = Landsarkivet for Sønderjylland, Aabenraa

EA = Erhvervsarkivet, Århus

DDA = Dansk Data Arkiv, Odense

Navn: Nils G. Bartholdy	Stilling: Arkivar, seniorforsker	Enhed: RAP
1	Det danske kongevåbens betydning i politisk, dynastisk og kulturel henseende ca. 1194-1819 (1864)	

Navn: Peter Birkelund	Stilling: Arkivar, seniorforsker, ph.d.	Enhed: RAP
1	Tyske beslaglæggelser af dansk ejendom under besættelsen	
2	Guide til besættelsestidens arkiver	

Navn: Michael H. Gelting	Stilling: Arkivar, seniorforsker, professor, fil.dr. h.c.	Enhed: RAP
1	Det danske samfund i højmiddelalderen i europæisk perspektiv. Delprojekt: Den danske kirke i den tidlige højmiddelalder (til ca. 1200).	
2	Det danske samfund i højmiddelalderen i europæisk perspektiv. Delprojekt: De danske landskabslove.	
3	Den sorte død. Delprojekt: <i>Coping with the Black Death: Human response to the plague 1347-1370.</i>	
4	Den sorte død. Delprojekt: Den Sorte Døds virkninger på samfundet i Maurienne (Savoyen) ca. 1315-1390.	

Navn:	Stilling:	Enhed:
Erik Gøbel	Arkivar, seniorforsker	RAP
1	Danmarks økonomiske og sociale historie, med særligt henblik på handel og søfart og tropekolonier	
2	Øresundstoldens historie	

Navn:	Stilling:	Enhed:
Anette Jensen	Arkivar, forsker, ph.d.	RAP
1	”Enhver sættes i stand til at nyde sin lovlige ret”. – Forligelseskommissionerne 1795-1857	
2	Afvikling af birkeretterne	

Navn:	Stilling:	Enhed:
Tyge Krogh	Arkivar, seniorforsker, dr.phil.	RAP
1	A Lutheran Plague. Murdering to die in the 18th Century	
2	Kvinder i mandsklæder i Danmark i 1700-tallet	

Navn:	Stilling:	Enhed:
Birgitte Possing	Professor, adj. KU, seniorforsker, dr.phil.	RAP
1	Centre for Research in Historical Biography.	

Navn:	Stilling:	Enhed:
Else Hansen	Arkivar, seniorforsker, ph.d.	RA B&K
1	Dansk universitetspolitik 1945-1975	

Navn:	Stilling:	Enhed:
Leon Jespersen	Arkivar, seniorforsker, ph.d.	RA B&K
1	Gamle og nye eliter. Komparativ analyse af samfundsstrukturelle ændringer i Norden i 15-1600-tallet	
2	Hvorfor kunne Danmark opkræve Øresundstold efter 1658?	
3	Rejsevejledninger. Udgivelse af kilder til belysning af adelens dannelses- og uddannelsesideal i 15-1600-tallet	

4	Aktstykker og oplysninger om rigsrådets og stændermødernes historie i Frederik 3.s tid
5	Rigets indtægter og udgifter. Principperne for statsbudgetter i adelsvældens tid

Navn: Jørgen Mikkelsen		Stilling: Arkivar, seniorforsker, ph.d.	Enhed: RA B&K
1	Studier i det danske monarkis byhistorie ca. 1700-1870, set i internationalt perspektiv		
2	Mellem København og Tranquebar. Om Asiatisk Kompagnis søfart på Indien i 1700-tallet		
3	Hovedstadsrådet og dets virke		

Navn: Christian Larsen		Stilling: Arkivar, forsker, ph.d.	Enhed: RA B&K
1	”at tage hele det samlede Skolevæsens Forhold – pædagogisk, økonomisk og administrativt – op til Overvejelse og Drøftelse samt til at udarbejde Forslag til en Omordning heraf”. Den Store Skolekommission 1919-1923		
2	Realskolens historie		
3	Religion og værdier i skolen		
4	Pastoralseminariet 1809-2009		
5	Aktstykker og oplysninger om rigsrådets og stændermødernes historie i Frederik 3.s tid		
6	Den danske kirkes historie, bidrag til bind om perioden 1600-1800		

Navn: Erik Nørr		Stilling: Arkivar, seniorforsker, dr.phil.	Enhed: LAK
1	Dansk skolehistorie. Vilkår, visioner og hverdag gennem 500 år. Bidrag til bind om perioden 1780-1850		
2	Grænseland og udviklingsområde. Sønderjyllands historie 1945-1972		
3	Partier, politikere og valg i Sønderjylland 1920-1980		
4	Sønderjylland A-Å (bidrag til leksikon)		
5	Dansk kirke- og religionsforskning i det 19.-20. århundrede (ny dansk kirkehistorie i fem bind)		

Navn:	Stilling:	Enhed:
Karl Peder Pedersen	Arkivar, seniorforsker, ph.d.	LAK
1	Kontrol over København. Kriminal efterforskningens og opdagelsespolitets historie 1800-63	

Navn:	Stilling:	Enhed:
Peter Fransen	Arkivar, seniorforsker, ph.d.	LAO
1	Nyborg Statsfængsel 1913-2013	
2	Rambøll & Hannemann	

Navn:	Stilling:	Enhed:
Steffen Elmer Jørgensen	Arkivar, seniorforsker, ph.d.	LAV
1	Store planer, store resultater? Studier i dansk transport- og kommunikationsplanlægning, ca. 1930-1975	

Navn:	Stilling:	Enhed:
Annette Østergaard Schultz	Arkivar, seniorforsker, ph.d.	LAV
1	Adoptiv- og plejebørn i Danmark 1750 – (1956) 2000	

Navn:	Stilling:	Enhed:
Asbjørn Romvig Thomsen	Arkivar, forsker, ph.d.	LAV
1	Lykkens smedje? Social mobilitet og social stabilitet over fem generationer i tre jyske landsogne 1750-1850	
2	Den praktiserende taksonom.	
3	Height and Social Background	
4	Sociale relationer i landbosamfundet 1750-1850	

Navn:	Stilling:	Enhed:
Leif Hansen Nielsen	Arkivar, seniorforsker, ph.d.	LAÅ
1	Flygtningeadministrationen i Nordslesvig 1945-1948	
2	Partier, politikere og valg i Sønderjylland, 1920-1980	
3	Landindvindingsprojekter i Sønderjylland, 1920-1970 (ca.)	

Navn: Hans Schultz Hansen	Stilling: Arkivar, forskningsleder, adj. professor, dr.phil.	Enhed: LAÅ
1	H.P. Hanssen i det danske Folketing 1922-24	
2	Prins Frederik af Nør – Cornelius Petersen. To bidrag til antologi om skurke og helte i Sønderjyllands historie.	
3	Kampen for en afløsning af hoveriet i hertugdømmet Slesvig i 1800-tallet	

Navn: Jørgen Fink	Stilling: Arkivar, seniorforsker, dr.phil.	Enhed: EA
1	Dansk erhvervshistorie 1848-2009	
2	Sønderborg Oliefabrik og Solo Margarinefabrikken	

Navn: Kenn Tarbensen	Stilling: Seniorforsker, ph.d.	Enhed: EA
1	Det multinationale gennembrud. Holdninger til udenlandske investeringer i dansk erhvervsliv 1945-1972	

Navn: Anne Sofie Fink Kjeldgaard	Stilling: Arkivar, seniorforsker, ph.d.	Enhed: DDA
1	Kvalitative forskningsdata – potentiale for arkivering og genbrug	
2	Dataformidling – tilskyndelser og barrierer	

Forskning i Statens Arkiver - bibliografi 2010

Forvaltning, politik og samfund

Birkelund, Peter: Rejsende i sabotage. Den jyske Rejsegruppe 1944-45. (Frihedsmuseets Venners Årsskrift 2010, s. 1-175).

Gelting, Michael H.: Viborg stifts grundlæggelse - og den danske kirkes udvikling i 1000-tallet. (Stiftet og byen: Viborg Stift 1060-2010, red. Ole Degn m.fl., Viborg, 2010 (Fra Viborg-egnen 75, 2010), s. 11-31).

Jespersen, Leon: 350-året for enevældens indførelse i Danmark. (Nordisk Arkivnyt 2010:4, s. 167).

Jespersen, Leon: Det ”glemte” jubilæum. 350-året for enevældens indførelse i Danmark. (Siden Saxo 2010:3, s. 14-23).

Jespersen, Leon: Netudstilling om Enevældens indførelse i Danmark. (På http://www.rigsarkivet.dk/content/dk/temaer_til_inspiration/webudstillinger/enevaeldens_indforelse_i_danmark_1660).

Jespersen, Leon: Om markering af sejre og nederlag i Danmark og Sverige. Nogle tanker vedrørende markering af begivenheder i 1658 og 1659. (Historisk Tidskrift för Finland 2010:1, Jubileer i historien, s. 39-69).

Jespersen, Leon: Grænser og grænseproblematikker. (Flytande gränser. Dansk-svenska förbindelser efter 1658, red. Anders Palm og Hanne Sanders. Stockholm 2010, s. 22-41).

Jespersen, Leon: Krapperups ejere i dansketiden – og datidens grænser. (Flytande grænser. Dansk-svenska forbindelser efter 1658, red. Anders Palm og Hanne Sanders. Stockholm 2010, s. 42-61).

Jespersen, Leon: Wallenstein – Feind oder ”Freund” Dänemarks? (Terra felix Mecklenburg – Wallenstein in Nordeuropa. Fiktion und Machtkalkül des Herzogs zu Mecklenburg. Internationale Tagung 7.-9. November 2008 auf Schloss Güstrow unter der Schirmherrschaft des Botschafters der Tschechisen Republik in Deutschland Dr. Rudolf Jindrák, udg. Jens E. Olesen. Greifswald 2010, s. 99-111).

Pedersen, Karl Peder: Dr. Dampes engelske manuskript fra 1831. (Nordisk Arkivnyt 2010:2, s. 67-69).

Pedersen, Karl Peder: Dr. Dampes engelske manuskript 1831. (På Statens Arkivers website http://www.sa.dk/content/dk/temaer_til_inspiration/webudstillinger/dr_dampes_engelske_manuskript_1831).

Økonomisk, social og lokal historie

Due, Jeppe Klok*: Folk i Ribe. (Søren Bitsch Christensen, red.: Ribe Bys Historie bd. 3. 2010, s. 88-105, 116-124 og 131-132).

Dupont, Michael* og Jens Vellev: Tycho Brahes salg af hovedgården Knutstorp i Skåne 1594-98. (Danske Magazin bd. 51, 2010, s. 3-32).

Fink, Jørgen: Vækst og konjunktur. Empiri og materiel teori. (Erhvervshistorisk Årbog 2010, s. 7-50).

Gøbel, Erik: The Danish Algerian Sea Passes, 1747-1838: An Example of Extraterritorial Production of Human Security. (Cornel Zwierlein og Rüdiger Graf og Magnus Ressel, red., The Production of

Human Security in Premodern and Contemporary History, Köln 2010 (= Historical Social Research / Historische Sozialforschung 35), s. 164-189).

Gøbel, Erik: Øresundstolden og dens regnskaber 1497-1857. (Handels- og Søfartsmuseets Årbog 2010, s. 41-72).

Gøbel, Erik: Øresundstoldregnskaberne 1497-1857. Nu også på internettet – ved hollandsk indsats. (Nordisk Arkivnyt 2010:3, s. 144-145).

Gøbel, Erik: Baltic Shipping and Trade, 1497-1857: Research Possibilities of Sound Toll Registers Online. (På <http://www.soundtoll.nl/www/files/Goebel.pdf>).

Gøbel, Erik: Øresundstoldens arkivalier 1497-1858. (Ole Degn, red., Tolden i Sundet. Toldopkrævning, politik og skibsfart i Øresund 1429-1857. 2010, s. 569-588).

Jensen, Kristin Brøgger* og **Lone Hedegaard Liljegen*** og **Kenn Tarbensen**, red.: Regnskabshistorie. Erhvervsregnskaber som kilder i historieforskningen. 2010, 464 s.

Jespersen, Leon: ”Hvorfor den blev betalt siden, da vi ikke herskede i Sundet, må Vorherre vide”. – Øresundstolden og Roskildefreden 1658. (Tolden i Sundet. Toldopkrævning, politik og skibsfart i Øresund 1429-1857, red. Ole Degn. 2010, s. 295-328).

Jespersen, Leon: At være, at ville og at have – træk af luksuslovgivningen i Danmark i 15-1600-tallet. (TEMP – tidsskrift for historie 2010:1, s. 31-58).

Jørgensen, Steffen Elmer: Veje til Viborg – Vejnettets indflydelse på Viborgs udvikling siden forhistorisk tid. (Stiftet og byen: Viborg Stift

1060-2010, red. Ole Degn m.fl., Viborg, 2010 (Fra Viborg-egnen 75, 2010, s. 55-79).

Mikkelsen, Jørgen: Danmarks Statistiks arkiv og landbohistorisk forskning. (Landbohistorisk Tidsskrift 2010:2, s. 106-135).

Mikkelsen, Jørgen: Fattigvæsen, Den lange krise, International handel, Den nære og den regionale handel, Torve- og markedshandel, Håndværk, Industri, Landbrug. (Søren Bitsch Christensen, red.: Ribe Bys Historie, bd. 2. 2010, s. 173-183, 219-247 og 250-251).

Mikkelsen, Jørgen: Norsk jern til Danmark og dansk korn til Norge. Dansk-norske handelsforbindelser ca. 1700-1810. (Gunnar Molden og Heidi Arild, red.: Den danske forbindelsen. I Jacob Aals fotspor i København og omegn (=Jacob Aall-projektet, skrift nr. 3), udg. af Næs Jernverksmuseum, s. 73-84).

Nielsen, Leif Hansen: Afsnit om Håndværk, Industri og Fiskeri. (Søren Bitsch Christensen, red.: Ribe Bys Historie bd. 3. 2010, s. 257-288).

Tarbensen, Kenn. I bogen Regnskabshistorie ...: Forfatter til s. 137-191, s. 247-286, s. 337-380 og s. 387-408; medforfatter til s. 9-66 og 409-432; andel af noter og litteraturliste s. 433-464.

Tarbensen, Kenn og Kurt Pedersen og Erik Kloppenborg Madsen: Et spejl af tiden? »Hages Haandbog i Handelsvidenskab«. (Erhvervshistorisk Årbog 2010, s. 85-120).

Tarbensen, Kenn og Kristian Buhl Thomsen og Søren Bitsch Christensen: Industriminder i det gamle Århus. Udgivet af Århus Byhistoriske Fond og Dansk Center for Byhistorie, 2010, 177 s.

Tarbensen, Kenn: Skoleskibet »København« – fra julemærkehyldest til skibskatastrofe. Juleessay 2010, Teknologihistorier. (På <http://www.teknologihistorie.dk/juleessay2010.pdf>).

Thomsen, Asbjørn Romvig: Lykkens smedje? Social mobilitet og social stabilitet over fem generationer i tre jyske landsogne 1750-1850. Københavns Universitet, 2010. 346 s. [Ph.d.-afhandling].

Thomsen, Asbjørn Romvig: Den gode, den griske – og den gale godsejer. Godsejerens magt over menneskene ca. 1750-1800. (Det pryder vel en Ædelmand. Festskrift til Carsten Porskrog Rasmussen i anledning af hans 50-års fødselsdag. Hornslet 2010, s. 83-102).

Rets-, kultur- og bevidsthedshistorie

Fransen, Peter: Altid en noget urolig etat. Direktoratet for Kriminalforsorgen 1910-2010. (Direktoratet for Kriminalforsorgen 1910-2010, Fængselshistoriske Selskab 2010, s. 37-152).

Gelting, Michael H.: Ansigt-til-ansigt-samfundet og de to øvrigheder. (Gaver, ritualer, konflikter: Et rettsantropologisk perspektiv på nordisk middelalderhistorie, red. Hans Jacob Orning og Kim Esmark og Lars Hermanson, u.s., Unipub, 2010, s. 301-315).

Hansen, Else: Hvordan bruges universitetshistorie? (Uddannelseshistorie 2009, s. 88-98).

Hansen, Else: Professorvælde, politisk kritik og universitetsideer. Studietid-studiefrihed. Studienævn. To kilder fra 1960. (Danske Magazin bd. 51, 2010, s. 419-450).

Larsen, Christian, red.: Realskolen gennem 200 år – kundskaber og erhvervsforberedelser, 2 bd. 2010, 956 s.

Larsen, Christian. Forfatter til Realskolen gennem 200 år ...: bd. 1 s. 19-31 (indledning); s. 33-42 (den danske realskole - et kort rids); s. 79-136 (realskolen i debat og lovgivning 1814-1923); bd. 2 s. 13-29 (realskolens tilskudsmuligheder); s. 31-47 (realskolens økonomi og ejerforhold); s. 211-228 (uddannelsesmuligheder for realskolens lærere); s. 281-307 (den lokale realskole); s. 309-364 (fortegnelse over alle realskoler 1854-1963, s.m. Erik Nørr); s. 367-377 (realskolens foreninger).

Larsen, Christian: Privat og real – den private realskole i Danmark. (Uddannelseshistorie 2010, s. 67-81).

Larsen, Christian: Skoler og uddannelse. (Søren Bitsch Christensen, red.: Ribe Bys Historie bd. 2. 2010, s. 184-189).

Larsen, Christian: Uddannelse. (Søren Bitsch Christensen, red.: Ribe Bys Historie bd. 3. 2010, s. 211-218).

Larsen, Christian: Dansk uddannelseshistorisk bibliografi 2009. (Uddannelseshistorie 2009, s. 172-183).

Larsen, Christian: At alting går alle vegne skikkelig og ret til. Provst Christian Laurembergs embeds- og visitatsbog 1689-95. (Danske Magazin bd. 51, 2010, s. 73-140).

Nørr, Erik: Mellem- og realskolens storhedstid og fald – realskolen i lovgivning og debat 1923-58. (Christian Larsen, , red.: Realskolen gennem 200 år – kundskaber og erhvervsforberedelser. 2010, bd. 1 s. 137-90); Realskolens mand – undervisningsinspektørens tilsyn med mellem- og realskolen 1924-59 (bd. 1 s. 267-84); Stigende tilstrømning og fortsat Ørstedes skala – skoler, eksaminer, censur og karaktergivning 1923-63 (bd. 1 s. 351-84); Langt fra København – realskoler i grænselandet, i Nordatlanten og i Troperne 1848-2010 (bd. 1 s. 429-45); Mere end 800 realskoler. Fortegnelse over skoler,

der har haft ret til at afholde realeksamen m.v. 1854-1963. Med ti lokale realskolehistorier, s. m. Christian Larsen (bd. 2 s. 309-64).

Pedersen, Karl Peder: Forbryderhistorier. Om trykte kilder til kriminelles historie ca. 1800-1850. (Personalthistorisk Tidsskrift 2010, s. 218-232).

Pedersen, Karl Peder: Københavns Politi 1839. Om 81 engelske spørgsmål til Københavns Politi, og om de svar, der blev givet på dem. (Danske Magazin bd. 51, 2010, s. 241-285).

Heraldik

Bartholdy, Nils G.: The Royal Crowns of Denmark from the Middle Ages until the present Time, and the Royal Crown of Iceland 1919-1944. (Rolf Nagel, udg.: Herrschaftszeichen und Heraldik. Beiträge zum 15. Kolloquium der Internationalen Akademie der Heraldik (Xanten 2007). Duisburg/Essen 2010, s. 27-36).

Bartholdy, Nils G.: Greverne af Rosenborgs våbener. (Heraldisk Tidsskrift bd. 11 nr. 101, marts 2010, s. 1-20).

Bartholdy, Nils G.: Marselis-våben korrigeret. (Heraldisk Tidsskrift bd. 11 nr. 101, marts 2010, s. 32-34).

Bartholdy, Nils G.: Oldsagskommissionen og frimureriet – en kulturel symbiose. (Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie 2007, Oldsagskommissionens tidlige år, Nationalmuseets 200 Års Jubilæumssymposium 24.-25. maj 2007, 2010, s. 193-200).

Bartholdy, Nils G.: Frimureriet og teatret afspejlet i frimureren og dramaturgen Knud Lyne Rahbeks æstetik. (Acta Masonica Scandinavica 13, 2010, s. 67-78).

Sønderjyllands historie

Andersen, Morten: Landbrugskrisen, LS og Nordslesvigske Manifest (Birgitte Herreborg Thomsen og Henrik Skov Kristensen, red.: Sønderjylland i 1933. Skrifter udgivet af Historisk Samfund for Sønderjylland nr. 104, 2010, s. 57-76).

Andersen, Morten: Oluf Wolf og den franske forbindelse. En sønderjysk spionagesag under 1. Verdenskrig (Sønderjyske Årbøger 2010, s. 33-68).

Hansen, Hans Schultz: Oprettelsen af Grænsesognenes Danske Samfund i 1933. (Birgitte Herreborg Thomsen og Henrik Skov Kristensen, red.: Sønderjylland i 1933. Skrifter udgivet af Historisk Samfund for Sønderjylland nr. 104, 2010, s. 120-131 og 145-146).

Hansen, Hans Schultz: Skolen i spillet mellem dansk og tysk 1815-1920. (Sønderjysk Skolemuseum. Årsskrift 2010, s. 2-10).

Hansen, Hans Schultz: G. C. von Krogh og slaget ved Isted 1850. (Sønderjysk Månedsskrift 2010, s. 200).

Hansen, Hans Schultz og Lars N. Henningsen: Dansk Kultursamfund af 1910 – 100 år. (Sønderjysk Månedsskrift 2010, s. 296-305).

Hansen, Hans Schultz og Alice Feddersen: Forord. (Konger, Flensborg og Sydslesvigs danske mindretal. Kronikker af Lars N. Henningsen i Flensborg Avis – en hilsen på 60 års dagen 2010. Flensborg 2010, s. 7-10).

Hansen, Hans Schultz: Steder, stednavne og sognedannelse; Urneslægt og Urneting; Frigård og fogderi; Fra landsby til stationsby; Folkelige bevægelser og forsamlingshuse; Nazitid og besættelse 1933-

45. Små historier om Bolderslev og Bjolderup sogn. (På www.bolderslev-by.dk).

Hansen, Hans Schultz: Bolderslev forsamlingshus 100 år 1910-2010. Foredrag. (På www.bolderslev-by.dk).

Øvrige forskningsområder

Hansen, Hans Schultz: Carsten Porskrog Rasmussen som historiker og forsker. (Det pryder vel en Ædelmand. Festskrift til Carsten Porskrog Rasmussen i anledning af hans 50-års fødselsdag. Hornslet 2010, s. 9-11).

Mikkelsen, Jørgen: 100 års debat om stednavnes retskrivning. Nogle refleksioner i anledning af Stednavneudvalgets 100 års jubilæum. (Fortid og Nutid 2009, s. 293-304).

Mikkelsen, Jørgen: Hundrede års udvalgsarbejde. (Nordisk Arkivnyt 2010:4, s. 163-164). [Om stednavneudvalget].

Possing, Birgitte: Om kunsten at skrive biografi om Ibsen. (Sæther og Dingstad og Kittang og Rekdal, red.: Den Biografiske Ibsen, Acta Ibseniana 6, Oslo 2010, s. 15-38).

Possing, Birgitte: Clara Zetkin (1857-1933) – et portræt. (Brædder og Eklund Hansen og Knudsen: Arbejderkvinder i 100 år, Arbejderhistorie. Tidsskrift for historie, kultur og politik, 2010, s. 29-47).

Possing, Birgitte: En bevægelse med en historie kan ikke væltes. (Den Nødvendige Historie, FV, 2010, s. 7-13).

Udredninger og rapporter m.m. om arkivforhold

Dupont, Michael*: Nu slipper I ikke længere! En vejledning i Daisy. (Slægt og Data 2010:1, s. 3-8).

Fransen, Peter: Karen Brahes Bibliotek forlader Fyn. (Nordisk Arkivnyt 2010:3, s. 133).

Gøbel, Erik: Arkivets verden. Fra Øresund til Dansk Vestindien. (Hugin. Kulturministeriets medarbejderblad 1, 2010, s. 8-9).

Hall-Andersen, Mette* og **Kirsten Villadsen Kristmar***: Appraisal of Electronic Record Management Systems (ERMS's), Topic 2, W.2.2. (Abstract Book, 8th European Conference on Digital Archiving. Geneva 2010, s. 32).

Hansen, Else: Offentlighed i forvaltningen – fremtidens arkivalier. (Nordisk Arkivnyt 2010:3, s. 135).

Hansen, Else: IT-historie, arkivhistorie – arkivalier. (Nordisk Arkivnyt 2010:4, s. 196).

Hellum, Asbjørn*: Landsarkivar Christian R. Jansen takker af. (Nordisk Arkivnyt 2010:2, s. 100).

Hellum, Asbjørn*: Nordisk rigsarkivarmøde i Danmark. (Nordisk Arkivnyt 2010:3, s. 138).

Hellum, Asbjørn* og **Johan Peter Noack***: Arkivchef Inge Bundsgaard. Mindeord. (Nordisk Arkivnyt 2010:3, s. 151).

Hellum, Asbjørn*: Digitalisering og digitalformidling. (Nordisk Arkivnyt 2010:4, s. 168-170).

Jensen, Anette: Arkivarer producerer web-tv. (Nordisk Arkivnyt 2010:1, s. 12-13).

Jespersen, Leon: Nordiskt Centrum för Kulturarvspedagogik – Prisuddeling 2010. (Nordisk Arkivnyt 2010:1, s. 41).

Jespersen, Leon: Kodeordet er, at vi skal være et attraktivt og tilgængeligt tilbud. Interview med rigsarkivar Asbjørn Hellum. (Nordisk Arkivnyt 2010:1, s. 44-45).

Jespersen, Leon og Jan Dalsten Sørensen*: Kulturministeren besøgte Rigsarkivet. (Nordisk Arkivnyt 2010:2, s. 70).

Jespersen, Leon og August Eriksen*: Rullen, spalten og sommerfuglen. Den dansk-japanske handelstraktat af 1867 i et udviklingsperspektiv. (Nordisk Arkivnyt 2010:2, s. 104-107).

Jespersen, Leon: Kulturarv – hvad er det? Indtryk fra et seminar. (Nordisk Arkivnyt 2010:3, s. 134).

Jespersen, Leon og Karl Peder Pedersen og Steffen Elmer Jørgensen og Jeppe Klok Due*: Enhed, trivsel og branding. Statens Arkivers medarbejderseminar 2010. (Nordisk Arkivnyt 2010:4, s. 159-161).

Jespersen, Leon: Steen Ousager. Ny arkivchef for Statens Arkivers afdelinger vest for Storebælt. (Nordisk Arkivnyt 2010:4, s. 204).

Kanstrup, Jan*: Nye bestemmelser om bevaring og kassation af arkivalier i den kommunale sektor. (Nordisk Arkivnyt 2010:3, s. 136-137).

Kjeldgaard, Anne Sofie Fink og Merete Watt Boolsen: Datadokumentation som forskningsresurse. (Symposium i Anvendt Statistik. Konferenceudgivelse 2010, s. 197-207).

Kjeldgaard, Anne Sofie Fink: Bevaring af forskningsdata – hvorfor og hvordan? (Dansk Sociologi 21. årgang nr. 1, 2010, s. 107-110).

Kjeldgaard, Anne Sofie Fink: Kvalitative data i Dansk Data Arkiv – revitaliseret. (Metode og Data nr. 96 2010, s. 25-30).

Kjeldgaard, Anne Sofie Fink og **Steen Ousager*** og **Bodil Stenvig***: Beretning for 2009. (Metode og Data nr. 96 2010, s. 41-46). [Om Dansk Data Arkiv].

Kristmar, Kirsten Villadsen*: Fælles bitmagasin for Kulturministeriets bevaringsinstitutioner. (Nordisk Arkivnyt 2010:2, s. 74-75).

Kristmar, Kirsten Villadsen*: Jan Kanstrup går på pension. (Nordisk Arkivnyt 2010:4, s. 204).

Krogh, Tyge: Emnesøgning i arkiverne. Rapport fra et projekt under opstart. (Nordisk Arkivnyt 2010:1, s. 14-15).

Larsen, Christian: Aflevering af de sidste arkivalier fra amterne. (Nordisk Arkivnyt 2010:2, s. 71-73).

Mikkelsen, Jørgen: Duńskie Archiwa i władze. (Materiały pokonferencyjne, Świnoujście 14-17 maja 2009 r., Szczecin 14-17 września 2010 r., udg. af Stowarzyszenie Archiwistów Instytucji Wymiaru Sprawiedliwości, 2010, s. 11-16). [Artiklens titel på dansk: De danske statslige arkiver og myndighederne].

Olsen, Poul Erik*: Pligt til journalisering? Offentlighedskommissionens bud. (Nordisk Arkivnyt 2010:1, s. 16-17).

Pedersen, Sarah Lund*: Pergamentsamling nu i topmoderne magasin. (Nordisk Arkivnyt 2010:4, s. 162).

Sørensen, Jan Dalsten*: Ny bekendtgørelse om arkiveringsversioner i Danmark. (Nordisk Arkivnyt 2010:4, s. 165).

Sørensen, Jan Dalsten*: SIP á la Denmark, Topic 3, W.3.24. (Abstract Book, 8th European Conference on Digital Archiving. Geneva 2010, s. 82).

Thirifays, Alex*: The Cost Model for Digital Preservation. (Nordisk Arkivnyt 2010:1, s. 20).

Statens Arkivers publikationer 2010

Generelt

Statens Arkiver. Årsberetning 2009. 2010, 22 s. [Findes også på [http://www.sa.dk/media\(3160,1030\)/%C3%85rsberetning_2009_for_Statens_Arkiver.pdf](http://www.sa.dk/media(3160,1030)/%C3%85rsberetning_2009_for_Statens_Arkiver.pdf)].

Statens Arkiver. Årsrapport 2009. 2010, 20 s. [Findes også på [http://www.sa.dk/media\(3115,1030\)/%C3%85rsrapport_2009_for_Statens_Arkiver.pdf](http://www.sa.dk/media(3115,1030)/%C3%85rsrapport_2009_for_Statens_Arkiver.pdf)].

Statens Arkiver. Rapport om praksis på tilgængelighedsområdet, jf. arkivlovens § 39, stk. 3, for perioden 1. januar - 31. december 2009. 2010, 26 s. [Findes også på http://www.sa.dk/content/dk/om_statens_arkiver/rapporter_og_undersogelser/rapporter_om_tilgangelighedspraksis].

Forskningen i Statens Arkiver. Årsberetning for 2009. 2010, 58 s. [Findes også på [http://www.sa.dk/media\(3175,1030\)/Forsknings%C3%A5rsberetning_2009.pdf](http://www.sa.dk/media(3175,1030)/Forsknings%C3%A5rsberetning_2009.pdf)].

Siden Saxo. Magasin for dansk historie, red. Steffen Harpsøe, 27:1, 2010, 52 s.

Svetlana Wolder: Apotekersønnen fra Skanderborg der ville redde Rusland gennem reformer. Carl Andreas Koefoed (1855-1948) – en unik dansk skæbne i Rusland; Lars Bangert Struwe: Småstat eller stormagt? Danmark-Norges stilling i 1700-tallet; Bjarne Salling Pedersen: Dronningens sørøvere; Anders Monrad Møller: Breve mellem svogre. Prins Frederik af Nør og Christian 8.; Modstandsmænd, søfolk og kriminelle kvinder – historier fra arkiverne som web-tv; Bognyt; Spørgeskassen

Siden Saxo. Magasin for dansk historie, red. Steffen Harpsøe, 27:2, 2010, 52 s.

Ole Degn: Den danske kulturarv i Vestindien; John Allan Nixon: "The Gentlemen Danes"; Simon Olsson og Tommy Jonason: Wulf Schmidt og den tyske militære efterretningsvirksomhed i Danmark 1940; Pedro de Quintanilha e Mendonça: Højædle og velbårne herrer. Udnyttelse, opnåelse og opfattelse af social rang under Enevælden 1671-1849; Hvem glemmer 9. april? Gå på opdagelse i besættelsestidens historie; Bognyt; Spørgekassen.

Siden Saxo. Magasin for dansk historie, red. Steffen Harpsøe, 27:3, 2010, 52 s.

Søren Nørby: Ubådskatastrofen i Øresund; Leon Jespersen: Det "glemte" jubilæum. 350-året for enevældens indførelse i Danmark; Bernadette Preben-Hansen: Frits Brøndal – fra Magasin du Nord til døden i et fængsel i Rostov ved Don. Dansk krigsfangehjælp i Rusland og Ukraine 1917 til 1919; Jacob Tullberg: Da tiden begyndte; Lars Schreiber Pedersen: Hvor små kan arkivalier være? Et hemmeligt CB-mandskabskartotek fra Frederiksberg; Bognyt; Spørgekassen.

Siden Saxo. Magasin for dansk historie, red. Steffen Harpsøe, 27:4, 2010, 52 s.

Anders Horneman Blomström: Hvem var frihedskæmperen Niels Ebbesen? Myte og virkelighed; Tim Panduro: Kirkegårdens mange stemmer; Henriette Kragh Jacobsen: I skyggen af Jens Juel – portræt- og miniaturemaleren Carl Viertel; Bertil Nilsson: En synders appel til højeste instans – eller hvorfor præsten rejste til paven; Steffen Harpsøe: Sjældnen tilgang til Statens Arkivers samlinger; Bognyt; Spørgekassen

Erhvervsarkivet

Erhvervshistorisk Årbog 59, red. Lone H. Liljegren og Chr. R. Jansen. 2010, 236 s.

Jørgen Fink: Vækst og konjunktur. Empiri og material teori; Kurt Pedersen og Finn Olesen: Virksomhedsopfattelsen hos J. M. Keynes. En indsigt der forblev teoretisk inaktiv; Roger Nougaret og Henri Zuber: Franske erhvervsarkiver; Kenn Tarbensen og Kurt Pedersen og Erik Kloppenborg Madsen: Et spejl af tiden? "Hages Haandbog i Handelsvidenskab" 1894-1954; Henning Morgen: Dansk sukker i Østafrika; Jens Worm Begtrup: Den Dansk-vestindiske Nationalbank 1904-1935; Afleveringer til Erhvervsarkivet 2009; Bidragsydere til årbogen; English summaries.

Regnskabshistorie. Erhvervsregnskaber som kilder i historieforskningen, red. Kristin Brøgger Jensen og Lone H. Liljegren og Kenn Tarbensen. 2010, 464 s.

Erik Korr Johansen og Kenn Tarbensen: Regnskabets udvikling fra oldtid til nutid – et internationalt overblik; Ole Degn: Regnskabsvæsenets udvikling i Danmark – fra middelalderen til 1850; Kenn Tarbensen: Regnskabsvæsenets udvikling i Danmark 1850-1920 – på vej mod professionalisering; Kenn Tarbensen: Regnskabsvæsenets udvikling i Danmark 1920-1950 – videnskabeliggørelse og mekanisering; Kenn Tarbensen: Regnskabsvæsenets udvikling i Danmark efter 1950 – elektronisk databehandling og internationalisering; Ole Degn: Lovgivning 1623-1840 vedrørende regnskaber og regnskabsførelse; Ole Degn: Lærebøger i bogføring (m.v.) udgivet i Danmark 1673-1850; Kenn Tarbensen: Lærebøger i bogføring (m.v.) udgivet i Danmark 1850-1920; Ordforklaringer; Noter; Anvendt litteratur.

Dansk Data Arkiv

Metode og Data. DDA Nyt nr. 96, red. Anne Sofie Fink Kjeldgaard. 2010, 47 s.

Peter Lüchau: Civilreligion i Danmark. Et eksempel på komparativ brug af survey data; Jin Liang Zhu og Jørn Olsen: Examining the "developmental origins of diseases" hypothesis by using data from the Danish National Birth Cohort: A study on parental infertility and developmental coordination disorder in children as an example; Stephanie V. Lyk-Jensen og Edith Madsen: Effektmålinger inden for socialområdet; Anne Sofie Fink Kjeldgaard: Kvalitative data i Dansk Data Arkiv – revitaliseret; Færdiganmeldelser; Anne Sofie Fink Kjeldgaard og Steen Ousager og Bodil Stenvig: Beretning for 2009; English summary.

DDA Info 2010:1, red. Bodil Stenvig, 2010, 4 s.

DDA Info 2010:2, red. Bodil Stenvig, 2010, 4 s.

DDA Info 2010:3, red. Bodil Stenvig, 2010, 4 s.

Redaktion af tidsskrifter m.v. i 2010

Tidsskrifter udgivet af Statens Arkiver

DDA Info: Bodil Stenvig*

Erhvervshistorisk Årbog: Lone Hedegaard Liljegren* og Jørgen Fink

Metode og Data. DDA Nyt: Anne Sofie Fink Kjeldgaard

Siden Saxo. Magasin for dansk historie: Steffen Harpsøe

Andre historiske tidsskrifter og skriftrækker

Acta Masonica Scandinavica: Nils G. Bartholdy

Danske Magazin: Erik Nørr og Erik Gøbel

Nordisk Arkivnyt: Leon Jespersen

Personalhistorisk Tidsskrift: Michael Dupont*

Skandinavisk Vapenrulla: Nils G. Bartholdy

1066. Tidsskrift for Historie: Michael H. Gelting

Uddannelseshistorie: Christian Larsen

www.teknologihistorie.dk: Kenn Tarbensen

Deltagelse i kongresser og seminarer i 2010 med foredrag eller paper

Nils G. Bartholdy, RA

Den 29. internationale kongres for genealogiske og heraldiske videnskaber; Stuttgart, 12.-17. september 2010

Foredrag: "Erbe zu Norwegen" – Präentionstitel und -wappen der Oldenburger

Jørgen Fink, EA

Konferencen "What is new in business history? An international symposium; School of Business, Göteborg Universitet, 28.-29. april 2010

Paper: Technology, market and business cycle. A material theory of economic evolution

Annual Conference, Association of Business Historians; University of York, 16.-17. juli 2010

Paper: On growing great and yet becoming small (sammen med Michael Bruun)

Michael H. Gelting, RA

New Directions in Medieval Scandinavian Studies: 30th Annual Conference of the Center for Medieval Studies; Fordham University, New York, 27.-28. marts 2010

Paper: Poppo's Ordeal: Courtier Bishops and the Success of Christianization at the Turn of the Millennium

Konferencen Locus Celebris: The Church, Monastery and Manor of Dalby, arrangeret af Center för Danmarksstudier, Lunds universitet; Dalby, 24.-27. april 2010

Paper: Lund, Dalby, and Bornholm: Politics and mission at the time of [Bishop] Egino

Det 23. Byarkæologiske Møde; Ribe, 10.-11. maj 2010
Paper: De danske stifters historie fra Svend Tveskæg til Svend Estridsen

Workshop i forskningsnetværket Gifts, Rituals and Conflicts in the Nordic Societies, c. 1000 – 1400; Carlsberg Academy, København, 28. april 2010

Diskussionsoplæg: Forekomsten af jernbyrd i Eriks Sjællandske Lov

Workshop i forskningsnetværket Medieval Nordic Laws; Kungliga Vitterhetsakademien, Stockholm, 8.-9. juni 2010

Diskussionsoplæg: De danske landskabsloves tilblivelse

International Medieval Congress 2010; University of Leeds, 12.-15. juli 2010

Paper: The Danish Nobility Facing Germany and the Germans, c.1250-1375

Konferencen The State of Scottish History: Past, Present & Future, arrangeret af Scottish Historical Review Trust; Royal Society of Edinburgh, 29.-30. oktober 2010

Diskussionsoplæg: Skotsk middelalderhistorie

Erik Gøbel, RA

Konferencen The Production of Human Security in Premodern and Contemporary History; Ruhr Universität, Bochum, 9. april 2010

Paper: The Danish Algerian Sea Passes, 1747-1838: An Example of Production of Human Security

21st International Congress of Historical Sciences; Amsterdam, 27. august 2010

Paper: Baltic Shipping and Trade, 1497-1857

Konferencen Sound Toll Registers Online: To the Test; Rijksuniversiteit Groningen, Leeuwarden, 28. oktober 2010

Paper: Baltic Shipping and Trade, 1497-1857: Research Possibilities of Sound Toll Registers Online

Mette Hall-Andersen* og Kirsten Villadsen Kristmar*, RA

8th European Conference on Digital Archiving; Geneve, 28.-30. april 2010

Paper: Appraisal of Electronic Record Management Systems (ERMS's)

Else Hansen, RA

University jubilees and university history at the beginning of the 21st century; København, 14.-15. januar 2010

Paper: The Application of the History of Universities

I-CHORA 5: Fifth International Conference on the History of Records and Archives; London, 1.-3. juli 2010

Paper: Introduction of Electronic Registration in Danish Central Government Administration

History of Nordic Computing, HiNC3; Kista, Sverige, 18.-20. oktober 2010

Paper: New Fields of Knowledge – Old Ideas about Registration

Hans Schultz Hansen, LAÅ

Seminar om sønderjysk skolehistorie; Landsarkivet for Sønderjylland, 28. september 2010

Foredrag: Skolen og forholdet mellem dansk og tysk 1815-1920

Leon Jespersen, RA

Seminar; Åbo Akademi, 17.-21. januar 2010

Paper: Forvaltningsforhold og forvaltningsdiskussion i Skandinavien i 1600-tallet

Anne Sofie Fink Kjeldgaard, DDA

IASSIST 2010: Social Data and Social Networking: Connecting Social Science Communities Across the Globe, 1.-4. juni 2010

Præsentation: Qualitative Data in DDA

Jørgen Mikkelsen, RA

Jacob Aall og Slægten fra 1814 - den danske forbindelse. Et dansk-norsk seminar; København, marts 2010

Foredrag: Norsk jern til Danmark og dansk jern til Norge. Dansk-norske handelsforbindelser ca. 1700-1810

Karl Peder Pedersen, LAK

Magt, politi og kultur i enevældens by- og industrisamfund; Brede Værk, 15. oktober 2010

Foredrag: Kontrol over København 1800-63

Birgitte Possing, RA

European Social Science History Conference; Gent, Belgien, 13.-16. april 2010

Paper: An Unspoken Word does not Convince Anyone. On the Commemoration of Female Personalities in Danish History

Menneskers møde med nye rum og domæner. Arbejdende biografisk workshop; Saxo Institutet, Københavns Universitet, 11. november 2011

Paper: Erfaringer fra værkstedet med forskning og konstruktion af to forskellige historiske biografier

Seminar om Dansk Ligestillingshistorie i forb. m. Grundlovsjubilæum 2015; Nyborg Strand, december 2010

Oplæg: Pionérernes historie

Jan Dalsten Sørensen*, RA

8th European Conference on Digital Archiving; Geneve, 28.-30. april
2010

Paper: SIP à la Denmark

Kenn Tarbensen, EA

Seminaret Branding og markedsføring; Danmarks Industrimuseum,
21. maj 2010

To foredrag: Dansk reklame og marketing 1860-1960 (s. m. Kurt
Pedersen og Erik Kloppenborg Madsen) og Kilder til reklame og
markedsføring i virksomhedsarkiver.

Statens Arkivers forskningsorganisation

Forskningsleder:

Hans Schultz Hansen, Landsarkivet for Sønderjylland

Statens Arkivers interne forskningsudvalg:

Hans Schultz Hansen, forskningsleder (formand)
Steen M. Ousager, Statens Arkivers ledelse
Karl Peder Pedersen, Landsarkivet for Sjælland m.v.
Erik Gøbel, Rigsarkivet (sekretær)
Kenn Tarbensen, Erhvervsarkivet

Statens Arkivers rådgivende forskningsudvalg:

Kurt Villads Jensen, Institut for Historie, Kultur og Samfundsbeskrivelse, Syddansk Universitet Odense (formand)
Karen Skovgaard-Petersen, Det Kongelige Bibliotek
Anette Warring, Roskilde Universitetscenter
Peter Birkelund, Rigsarkivet
Leon Jespersen, Rigsarkivet
Asbjørn Hellum, Rigsarkivet, observatør for Statens Arkivers ledelse
Hans Schultz Hansen, forskningsleder (sekretær)

Statens Arkivers enheder

Rigsarkivet

(RA)

Rigsdagsgården 9
1218 København K
Tlf. 33 92 33 10
Fax 33 15 32 39
E-mail: Mailbox@ra.sa.dk

Landsarkivet for Sønderjylland

(LAA)

Haderslevvej 45
6200 Aabenraa
Tlf. 74 62 58 58
Fax 74 62 32 88
E-mail: Mailbox@laa.sa.dk

Landsarkivet for Sjælland

(LAK)

Nuucs Plads 2, postbox 661
2200 København N
Tlf. 35 24 82 00
Fax 35 24 82 01
E-mail: Mailbox@lak.sa.dk

Erhvervsarkivet

(EA)

Vester Allé 12
8000 Århus C
Tlf. 86 12 85 33
Fax 86 12 85 60
E-mail: Mailbox@ea.sa.dk

Landsarkivet for Fyn

(LAO)

Jernbanegade 36 A
5000 Odense C
Tlf. 66 12 58 85
Fax 66 14 70 71
E-mail: Mailbox@lao.sa.dk

Dansk Data Arkiv

(DDA)

Islandsgade 10
5000 Odense C
Tlf. 66 11 30 10
Fax 66 11 30 60
E-mail: Mailbox@dda.sa.dk

Landsarkivet for Nørrejylland

(LAV)

Ll. Sct. Hans Gade 5
8800 Viborg
Tlf. 86 62 17 88
Fax 86 60 10 06
E-mail: Mailbox@lav.sa.dk